

Drifts- og Plejeplan for arealerne på **Kokkedal- og Sophienberg Jorderne**

HØRSHOLM KOMMUNE

Fotos:

Flyfotos, Cowi

Historisk kort s. 4, Geodatastyrelsen

Historisk haveplan s. 5,
Museum Nordsjælland

Historiske fotos s. 8, 9 og 19,
udlånt af Hørsholm Lokalarkiv
Museum Nordsjælland.

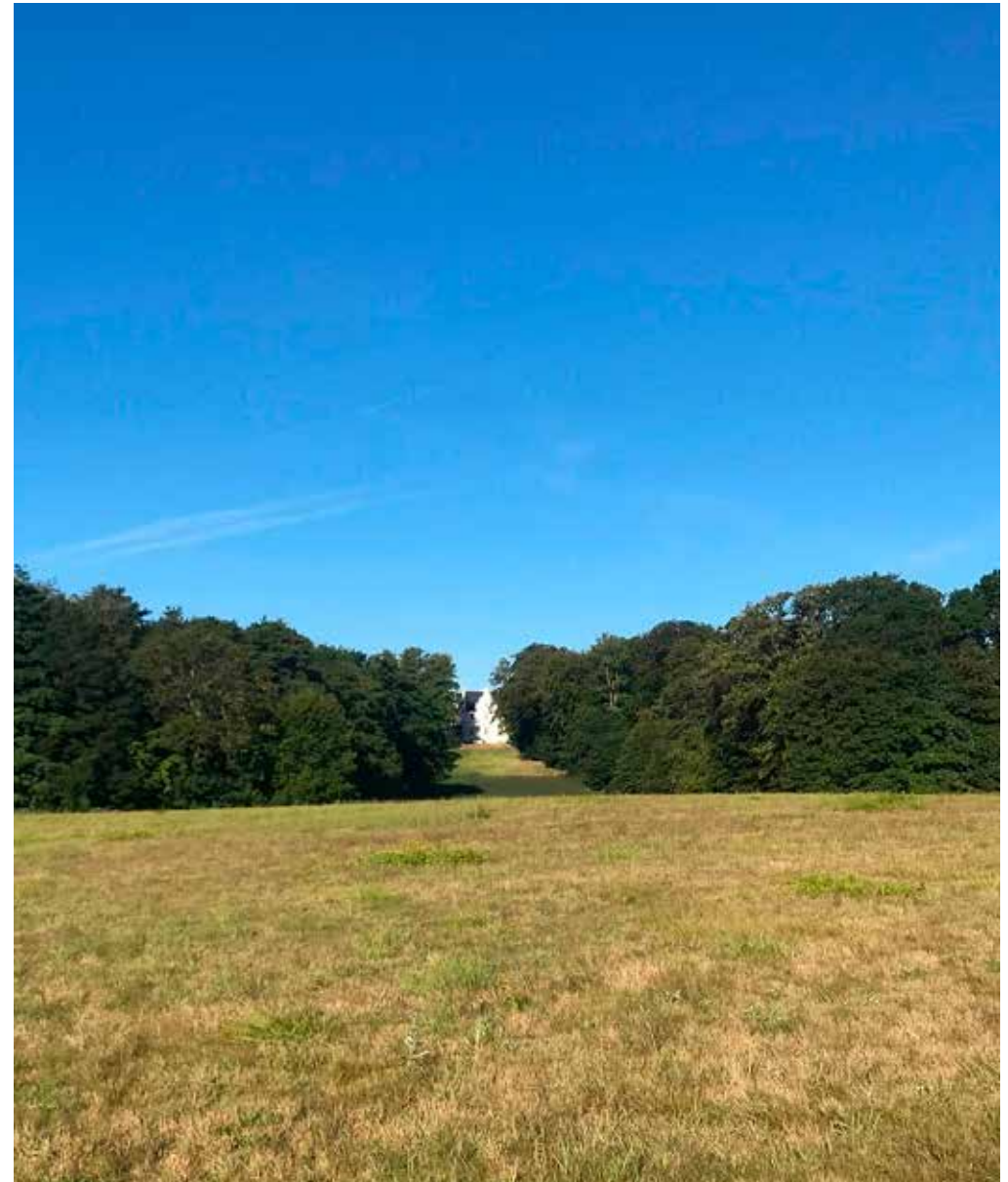
Naturfotos s. 13, Natur 360

Foto s. 3, C. Nielsen

Øvrige fotos, Hørsholm Kommune

Dato for godkendelse: 20. maj 2025

Gyldighedsperiode: 10 år

Kik mod Kokkedal Slot fra Sophienbergengen

Rådyr på Sophenbergengen

Indholdsfortegnelse

2	Kokkedal og Sophienberg Jorderne i fremtiden
4	Grundlaget for denne plan
5	Fredningens formål
6	Rids af områdets historie
8	Landskabet på fredningstidspunktet og udviklingen siden da
10	Det slotsnære område

Eksisterende forhold, 2023:

12	Synlige historiske spor
14	Områdets natur og biodiversitet
16	De åbne arealer
17	Skovstykkerne
18	Områdets vand
20	Rekreativ brug og formidling

Områdets drift og pleje:

22	Intro til Plejeplanens beskrivelser
23	Målsætninger for drift, pleje og indsatser
24	Drift og pleje af de åbne arealer
26	Skovens drift og foryngelse
28	Drift af søer og våde elementer
30	Drift og pleje af alléer og øvrige synlige historiske elementer
32	Indsats - Nye udsigter
33	Indsats - Naturlig hydrologi på Sophenbergengen
34	Indsats - Nyt stisystem og formidling
35	Kilder

Kokkedal og Sophienberg Jorderne i fremtiden

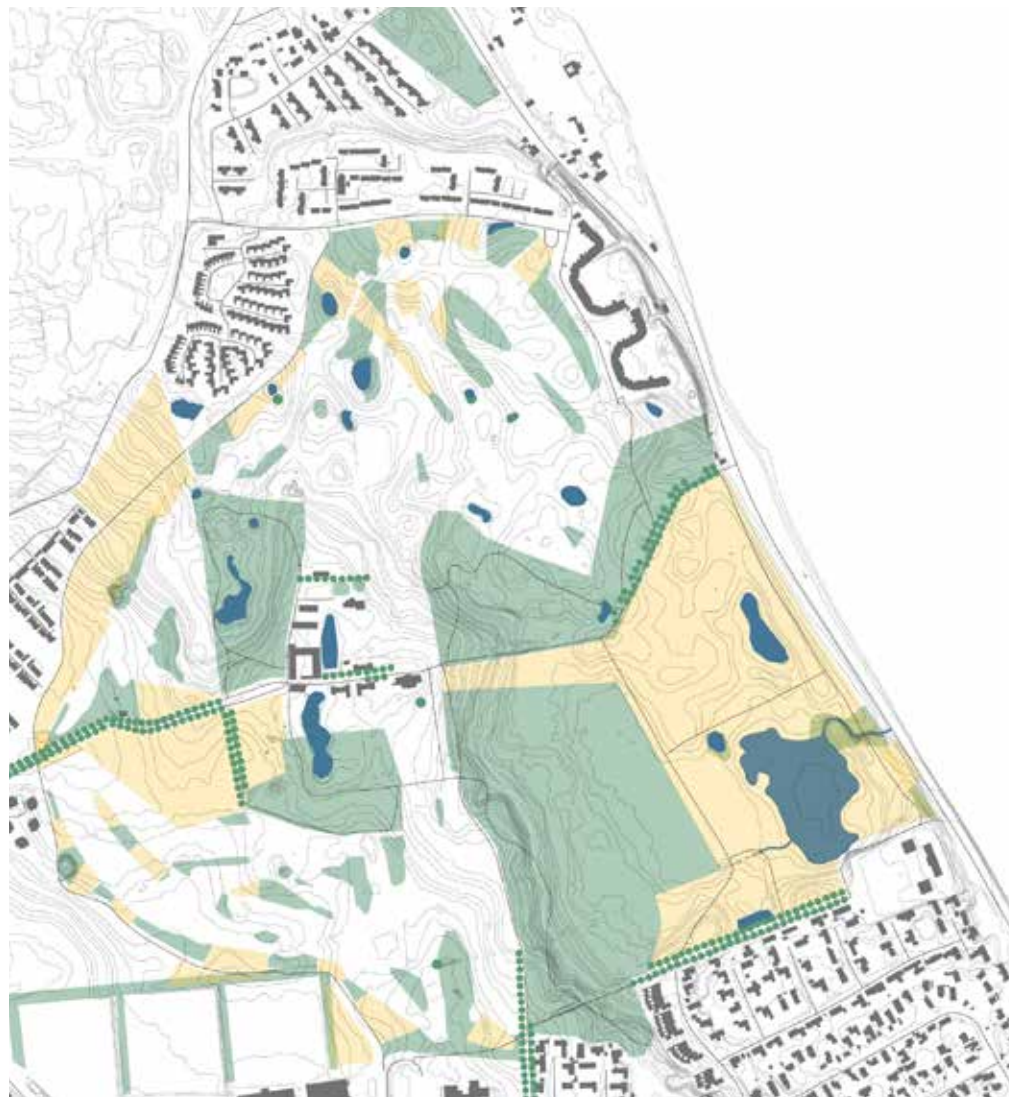
Hvad vil vi arbejde hen i mod med denne plan?

Denne drift- og plejeplan skal sætte en retning for arbejdet i det fredede landskab så det bevares - samtidig med at naturkvaliteterne og biodiversitet fremmes bedst muligt. Driften skal således bevare landskabets karakteristiske mosaik af skov og lysåben natur i tilknytning til områdets lystslotte - samtidig med at naturtypernes potentiale for biodiversitet udfoldes.

Denne plan har et styrket fokus på natur og biodiversitet i sammenligning med den foregående drift- og plejeplan. Dette er i tråd med Hørsholm Kommunes Biodiversitetsstrategi, hvor området omkring Kokkedal og Sophienberg er udpeget som et af kommunens kerneområder for naturkvalitet.

Ved naturpleje er det ikke engangsindsatserne der er afgørende for succes. Det er derimod det lange seje og vedholdende træk, der ligger i driften. Driften er afgørende for det landskabelige udtryk, men driftsmetoden er afgørende for naturværdien og biodiversiteten. f.eks. er afgræsning bedre end høstet - og høstet bedre end slåning, hvor afklip efterlades.

Denne plan åbner samtidig mulighed for at gennemføre et større natur- og formidlingsprojekt med udgangspunkt på engen nord for Sophienberg Slot. Dette projekt beskrives på den følgende side.

Denne drifts- og plejeplan definerer bl.a. hvor der er lysåben natur og hvordan den plejes.

Oplevelsen af det smukke landskab sikres med lange kik, der fastholdes åbne.

Skoven forynges, så den også findes på lang sigt. Samtidig fremmes biodiversiteten

Afgræsning både i skov og på eng er med til at skabe god biodiversitet.

Kokkedal og Sophienberg Jorderne i fremtiden

Naturprojekt på Sophienbergengen

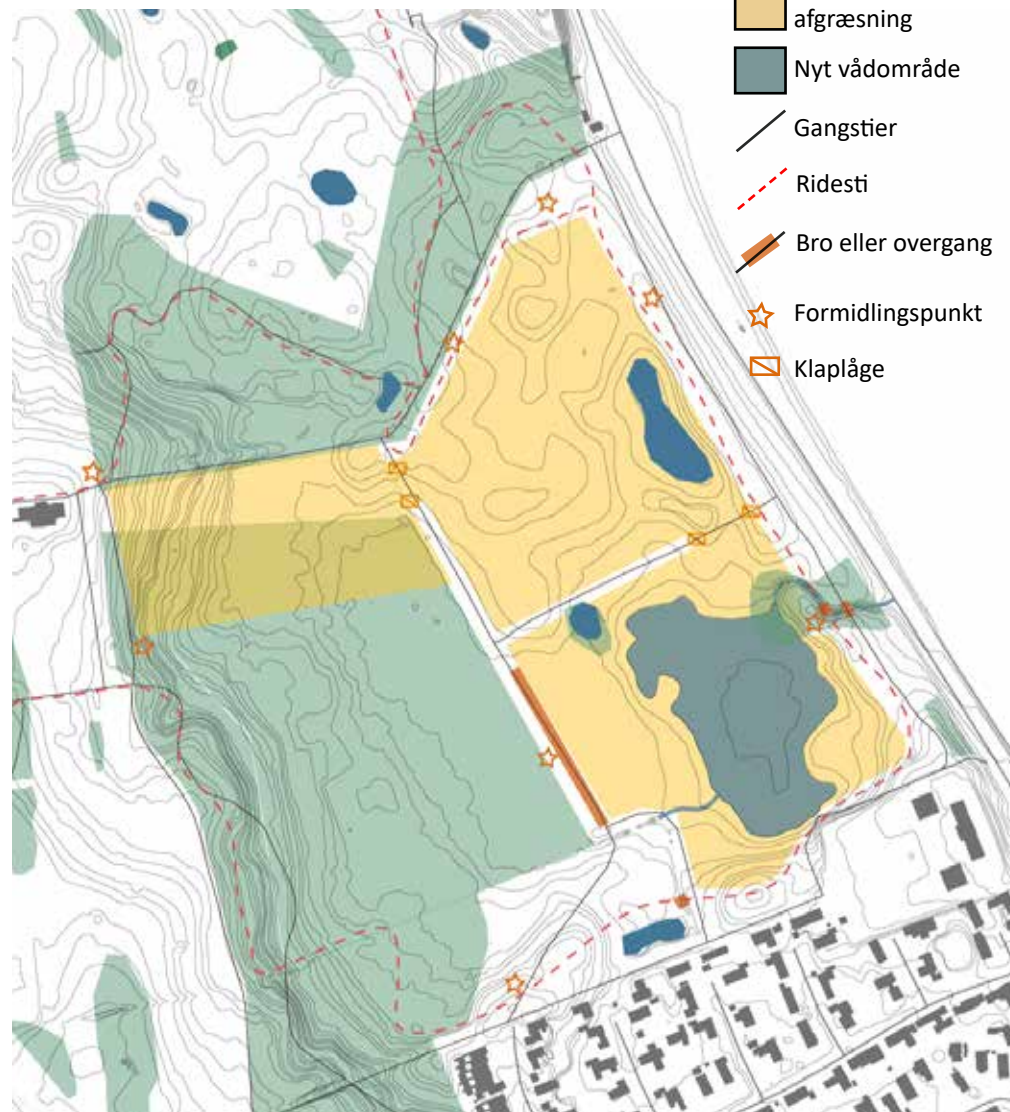
Når den bortforpagtede Sophienbergeng er hjemtaget kan der gennemføres et storstilet naturgenopretnings- og formidlingsprojekt, idet der her er potentiale for at skabe værdifuld lysåben og fugtig natur. Det er en af de naturtyper, der er mest under pres i Danmark i øjeblikket.

Projektet omfatter tilbageholdelse af vand på engen, så der opstår et vådområde på de laveste dele. Samtidig etableres hegning til græssende dyr, idet afgræsning er en af de mest virksomme naturplejemetoder i forhold til fremme af biodiversitet.

Mere vand og hegning vil naturligvis ændre hvordan engen kan benyttes rekreativt. F.eks. skal hundeluftning ske med hund i snor, sådan som det allerede er tilfældet jf. Naturbeskyttelsesloven.

Det er derfor vigtigt, at projektet også rummer nye velfungerende stier og andre nye tilbud til de mange, der bruger engen som bynært rekreativt område. Projektet kan derfor omfatte stier, ridestier, gangbroer, klaplåger, formidlingspunkter med skilte og fuglekikkerspots.

Etablering af sø på Sophienbergengen, ændring af dræningen, ændringer i stisystem samt etablering af formidlingspunkter kræver dispensation fra fredningen og vil derfor kræve en særskilt myndighedsbehandling.

Fremtiden på Sophienbergengen

Eksempel på fuglekikkerspot med shelter, der kan skabe et godt udflugtsmål på engen

Stisystemet tilrettes den vådere eng

Gode klavlåger sikrer adgang i foldene

Grundlaget for denne plan

*Fredningens afgrænsningen (2023)
og denne plans mer-arealer*

Driftsplanens formål er, at udstikke rammerne for vedligeholdelse og løbende drift af det fredede område ved Kokkedal og Sophienberg Jordene således at fredningens formål sikres.

Kokkedal-Sophienberg Jorderne blev fredet ved kendelse af 21. december 1977. I kendelsen fastlægges det, at Hørsholm Kommune skal udarbejde en driftsplan, der omfatter hele det fredede areal.

I 1981 blev første 10 års driftsplan godkendt af fredningsnævnet. I 1993 blev en ny driftsplan godkendt gældende for en 20 årig periode.

Ud over de arealer, der er omfattet af fredningen, omfatter denne plan de dele af golfbanen, der er uden for fredningen, Mikkeborgskoven nord for fredningen, den §3-beskyttede strandeng mellem fredningen og Øresund samt den del af alléen på Vallerødgade, som er uden for fredningen.

Denne driftsplan blev godkendt i (årstal anføres ved godkendelse) og gælder for en 10 årig periode, med mulighed for forlængelse.

G. Bestemmelser vedrørende landskabspleje.

1. Uanset foranstående bestemmelser gives der fredningsnævnet mulighed for efter aftale med Hørsholm Kommune at tillade den nødvendige pleje for at bevare fredningens formål.
2. Som et led i arealernes pleje udarbejdes for ejendommene som helhed en driftsplan, der tager hensyn til arealernes tilsåning, beplantning og pleje.

I planen kan der træffes bestemmelser om træpløntning og etablering af overdrevs-landskab. I øvrigt skal der være mulighed for at føre ikke opdyrkede arealer over i en tilstand af større variation - landskabeligt og i flora og faunamæssig henseende. Driftsplaner udarbejdes af Hørsholm Kommune og godkendes af fredningsnævnet.

Fredningens formål

og forståelsen af det

A. Formål:

Formålet med nærværende fredning er at bevare landskabet omkring Kokkedal således, at området til stadighed kan bevares og tillige udbygges med hensyn til naturvidenskabelige værdier, herunder varetagelse af undervisningsmæssige interesser, og med hensyn til de med en landskabsbevarelse forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer.

1. at bevare landskabet

Med dette forstås, at bevare landskabets udtryk som det var på fredningstidspunktet. Det drejer sig om at bevare og understøtte oplevelsen af et pastoralt landskab med lange kik og udsigter i en vekselvirkning med skovpartierne. Ligeledes skal landskabets topografi, tilknytningen til Øresund og områdets kulturhistoriske elementer bevares.

2. at udbygge området med hensyn til naturvidenskabelige værdier

Med dette forstås, at fremme områdets natur og biodiversitet ved at understøtte eksisterende og skabe nye biotoper i området. Det drejer sig om skov, sø, skovmose, ellesump, rigkær, overdrev mv.

Ordlyden af den oprindelige formulering er lidt kringlet. Herunder opridses en mere nutidig og uddybende fortolkning af formålets fire dele.

Det ses, at de fire dele ikke vægter lige. Hensynet til landskabet trumfer det rekreative - altså menneskers anvendelse. Det er derfor oplagt at lade natur og biodiversitet være omfattet af begrebet

landskabsbevarelse, idet naturen er så indlejret en del af landskabet.

Ligeledes vil en vellykket fremme af natur og biodiversitet være afhængig af, at der skabes plads og ro til at det kan udfolde sig. Der er derfor også behov for at publikums brug er afbalanceret med hensynet til natur og biodiversitet.

Et øget fokus på natur og biodiversitet er desuden i tråd med Hørsholm Kommunes Biodiversitetsstrategi, hvor netop Kokkedal- og Sophienberg Jorderne er udpeget som et kerneområde for natur og biodiversitet.

3. At udbygge området med hensyn til undervisningsmæssige interesser

Med dette forstås, at tilbyde god formidling af områdets historie, flora og fauna mv. til områdets besøgende, med en hovedvægtning af at skabe gode forhold for skolerne i deres brug af området til undervisning.

4. At tilstræbe en med en landskabsbevarelse forenelig rekreativ anvendelse af de fredede arealer

Med dette forstås, at den rekreative anvendelse, altså publikums brug, skal ske i balance med og i respekt for det landskab, der skal bevares.

Rids af områdets historie

Fra Istid til nu

Kokkedal og Sophienberg Jordernes landskab udgøres af en stor morænebakke, der stammer fra den seneste istid. På toppen af bakken, 23 meter over havet, ligger Kokkedal Slot.

Bakken falder nogenlunde jævnt mod nord, syd og vest. Men mod øst ses en 12-13 meter høj skrænt, der er ishavets gamle kystlinje fra for 17.000-14.500 år siden. Skrænten ses tydeligt mod nord ved Mikkelsborg og kan følges mod syd helt til Bolbroengen.

Stenalderbopladser

Langs Strandvejen findes sporene fra en markant strandvold, der blev dannet for ca. 6000 år siden hvor havvandsstanden i Øresund var fem meter højere end i dag. Inden havet skyllede strandvolden ned, skar der sig en lille vig ind fra Øresund her. I slutningen af jægerstenalderen (4000 - 3600 f.Kr.) slog små grupper af jægere og fiskere sig ned på strandvolden i kortere perioder. Der er bl.a. fundet flækker, økser og affald fra redskabsfremstillingen. Sådanne samlinger af flintgenstande kan man finde på lavt vand ud for stranden langs hele Øresund.

Fra omkring 4000 f.Kr. kom agerbruget gradvist til området. I forbindelse med opførelsen af bebyggelsen Slotsbakken i 1989 fandt man spor efter bopladser fra

den tidlige bondestenalder. Fundene omfatter gruber med keramik, fragmenter af slebne økser samt spor efter et nedbrændt hus af kløvet tømmer og lerkline-de ydervægge.

Gamle matrikelkort, der viser markerne omkring Kokkedal Slot, angiver navnet "Dysse Vang" på marken øst for Dyrehaven. Sandsynligvis har der her ligget en dysse, der nu er forsvundet. Dysserne er de ældste typer stenbyggede gravanlæg herhjemme, og blev opført i tusindvis i den tidlige del af bondestenalderen.

Bronzealder og jernalder

På toppen af kystskrænten ved Mikkelsborg, umiddelbart uden for fredningen, findes en række bronzealderhøje. Tre af højene er stadig delvist bevaret og er nu fredede. To af de forsvundne høje nåede at blive udgravet i 1881, inden de forsvandt helt. Her fandt man flere grave med bronzegenstande, rester af uldtøj og skår fra lerkar.

Fra både yngre bronze- og jernalder er der fundet spor efter bosættelser i områdets vestlige ende nær Lågegyde, Slotsbakken, Louiselund og Axel Heides Vej. Fundene kan muligvis repræsentere én oldtidsgård, der blev flyttet rundt på arealet gennem mange hundrede år.

Fra tiden lige før Kristi fødsel, altså tidlig jernalder, er fundet regulære spor af en gård ved Louiselund i form af et træbygget langhus.

Udsnit af sognekort fra Hirshholm Sogn, Lyngbe-Kronborg Herred, ca. 1816-1863

Fra fæstegårde til lystslotte

Kokkedal hørte under krongodset Hørsholm ligesom de øvrige gårde på egnen. Navnet nævnes første gang i en skriftlig kilde i 1582-83, hvor det i Jordebogen for Hørsholm Gods fremgår, at der var to fæstere på stedet - men efter 1648 tyder alt på, at Kokkedal bestod af blot én fæstegård.

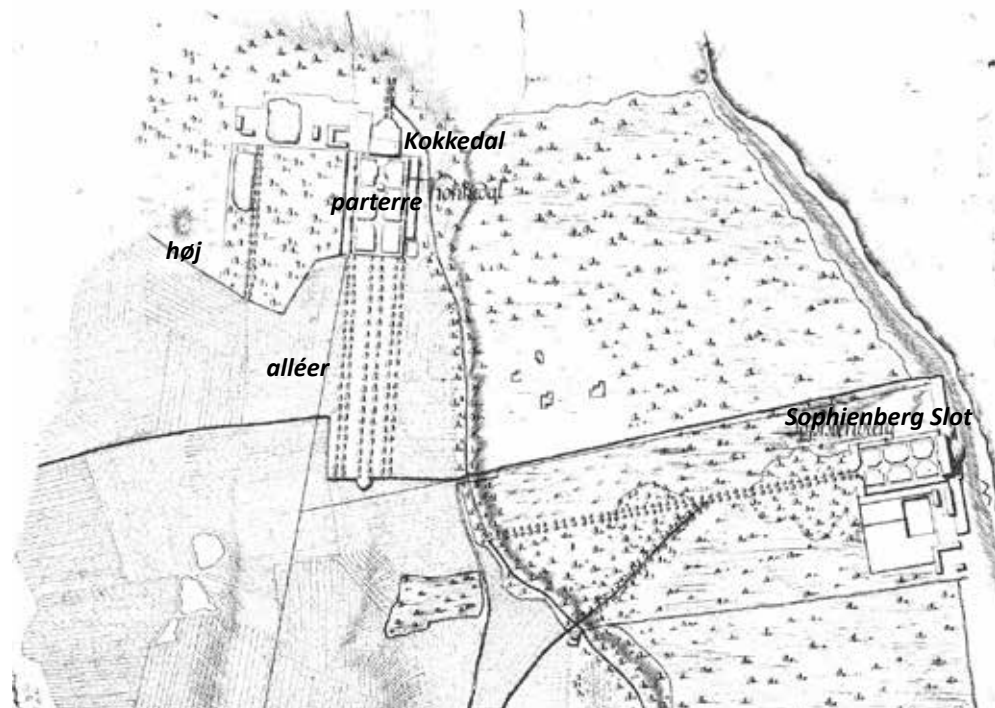
I 1742 lod Christian 6.'s Dronning Sophie Magdalene lystslottet Sophienberg opføre som udflugtsmål i forbindelse med hoffets sommerophold på Hirshholm Slot. Hun overdrog i 1746 gården i Kokkedal til grev Christian August Berckentin, der var en af hoffets fremmeste mænd. Allerede samme år lod han opføre en sommerbo på stedet. Det var en bygning i én etage og i rokokostil med samme grundplan

som den nuværende toetagers bygning. Bygningerne fra den gamle fæstegård lå samme sted som Kokkedals nuværende avlsbygninger.

Omkring den nye hovedbygningen fik Berckentin anlagt en park i barokstil med parterre og alléer. Enkelte gamle lindetræer i området stammer sandsynligvis herfra. Det samme gør formodentligt også en jordhøj, der stadig kan genfindes i Dyrehaven.

Nye ejere, nyt Kokkedal

Efter flere adelige ejere blev Kokkedal købt af den velhavende rederidirektør og dansk konsul i Hongkong, Jens Frederik Horsens Block i 1864. Han gennemførte en omfattende ombygning af Kokkedals hovedbygning i tidens historicistiske stil.

Berckentins Kokkedal, Haveplan fra ca. 1750

Bygningen blev forhøjet med en etage og fik svungne gavle og udsmykninger i nederlandsk renæssancestil. I de følgende år fik Block opført flere af de avlsbygninger, som findes på Kokkedal i dag.

I offentligt eje

Efter endnu en række velhavende ejere fra borgerskabet blev Kokkedal købt af Hørsholm Kommune i 1963 med henblik på byudvikling. Behovet for byggegrunde i de københavnske omegnskommuner var stort i efterkrigstidens byggeboom. Efter folkelig modstand mod fuld udbygning

af området, blev der udarbejdet en udbygningsplan, hvor 2/3 af Jorderne skulle fritholdes for bebyggelse og disse blev fredet. Fredningskendelsen faldt i 1977.

Selve Kokkedal Slot blev solgt igen i 1993 med henblik på hotel- og restauranthverksomhed, men først efter en gennemgribende renovering af bygningerne blev dette til virkelighed. Tilføjjelsen af betegnelsen "Slot" er af nyere dato. Helt op til midten af 1900-tallet blev stedet blot kaldt for "Kokkedal".

Berckentins Kokkedal i rokokostil med alléer og Sophienberg i baggrunden, 1763

Landskabet på fredningstidspunktet

Selvom at Kokkedal- og Sophienberg Jordene har været fredet siden 1977, har landskabet ændret sig en del i de år der er gået siden.

Ved at se på fotos og især flyfotos af det landskab, der var udgangspunktet ved fredningskendelsen i 1977, ses det, at landskabet hovedsageligt bestod af åbne dyrkede marker med aftegninger af småsøer og enkelte solitære træer og små trægrupper.

I det nære omkring slotsområdet genkendes de fire skovstykker og park, som slottet putter sig imellem.

Det er tydeligt, at på dette tidspunkt er forstadsbyens boligkvarterer i gang med at æde sig ind på slotsjordene. Det var netop tabet af denne landlighed sammen med planerne om yderligere bebyggelse, der igangsatte fredningssagen.

Udsigten fra slottet mod nord-vest, ca 1975

Flyfoto fra 1974

...og landskabets udvikling siden da

Flyfoto fra 2022

I årene der er gået siden da, er der sket en væsentlig udbygning af boligbebyggelser (Slotsbakken, Louiselund, Mikkelsborg m.fl.) på slotsjordenes nordlige og vestlige side.

Bebyggelserne følger planen for byudvikling fra fredningstidspunktet, hvor 1/3 af jordene kunne bebygges – og 2/3 friholdes med henblik på bevaring af steds "naturskønhed", som det formuleredes i en informationspjece om Kokkedal-udstykningsen og dens konsekvenser.

Bebyggelsernes placering blev fastlagt i en hensyntagen til topografi og med bevaring af store uberørte landskabsstrøg og lange kik for øje.

Ligeledes kan det ses, at der er sket en væsentlig tilgroning med træer og buske af de gamle marker.

Ejerforhold

Hørsholm Kommune ejer størstedelen af arealerne. Undtaget er matr. nr. 3 du Vallerød By, Hørsholm, der omfatter Kokkedal Slot og slotspark, som er privatejet.

Udsigten fra slottet mod nord-vest, 2022

Det slotsnære område

På fredningstidspunktet og udviklingen siden da

Slotsområdet fremstod på fredningstidspunktet som et parkanlæg i romantisk stil med store solitære og eksotiske træer, samt dyrkningshaver til den store husholdning.

De markante kik til og fra slottet fra nord, syd og øst er tydeligt understreget af beplantning. Slottet var omgivet af grønt som afskærmede hovedbygningen fra de øvrige bygninger. Slottet fik på den måde en særlig fornem hovedrolle.

Nu er hele det slotsnære område langt mere åbent og ensformigt med store sammenhængede plæneflader uden træer, hække eller anden beplantning. Den manglende beplantning betyder, at slottets hovedrolle er nedtonet i forhold til de øvrige bygninger.

På nær én stor, smuk og meget gammel platan er alle solitærtræer forsvundet.

Slot og have set fra syd, ca 1975

Kokkedal Allé mellem slot og Avlsgård
ca 1975

Slot og have set fra syd, 2022

Kokkedal Allé mellem slot og Avlsgård, 2022

Slot og Avlsgård, flyfoto 1966

Slot og Avlsgård, flyfoto 2022

Bindigsværk på Avlsgården

Ankomst ved Avlsgården

Udsigt mod Kokkedal fra Dyrehaven

Vældsk gavl på Kokkedal

Postkort, ca 1910

Havestemning under den store platan

Haveanlæg ved Kokkedal, ca 1920

Slotsområdet set fra luften, ca. 1950

Synlige historiske spor - Diger, høje og bygninger

Eksisterende forhold, 2023

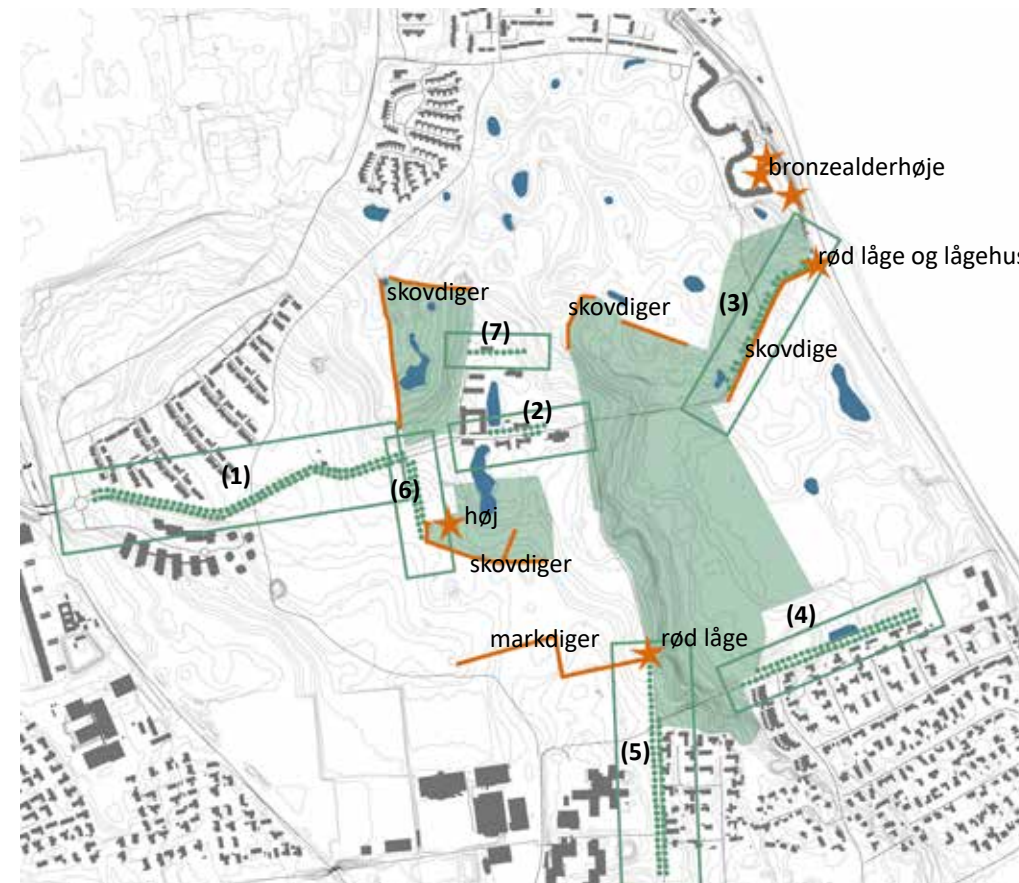
Området rummer en række skov- og markdiger som er beskyttede efter Museumslovens §29.

Umiddelbart uden for fredningen ligger en række bronzealderhøje. I Dyrehaven er der registreret yderligere en fredet høj, som muligvis ikke stammer fra bronzealderen. Det kan være tale om et haveanlæg, der er blevet anlagt i tilknytning til haven i midten af 1700-tallet.”

Alle fire høje er beskyttede af Naturbeskyttelsesloven §18 med en 100 m beskyttelseslinje omkring.

I forbindelse med de gamle hovedankomster til Kokkedal Slot er opført store og flotte røde låger. Det drejer sig om ankomst fra Rungsted Strandvej ved det gamle porthus og ved ankomsten ad Vallerødgade. Lågerne slår en fornem stamning an, men de er i forfald og stierne er ført uden om.

Kokkedal Slot, Avlsgården, den gamle forpagterbolig, alléhus og lågehus har alle SAVE-værdien 3 og er dermed bevaringsværdige. Der er ingen tvivl om at en stor del af området særegenhed hænger sammen med bygningerne og den stemning, der er omkring deres arkitektur. Bygningsvedligehold er ikke omfattet af denne drifts- og plejeplan.

Diger, høje, alléer og låger

Stensat markdige på golfbanen

Skovdige i Dyrehavens sydlige bryn

Jordhøj i Dyrehaven

Låge og hus ved Strandvejen

Kastanjealle (6)

Synlige historiske spor - Alléer

Eksisterende forhold, 2023

En række alléer fremstår som de mest velbevarede anlæg omkring områdets to lystslotte. Flere af alléerne er genplantet.

Den vestligste del af Kokkedal Allé (1) er genskabt med eg i stedet for de oprindelige rønnetræer. Træerne fremstår nu som en tæt tunnel og trænger til tynding, hvis alléen som helhed skal forblive sund.

På den videre strækning af Kokkedal Allé (2) fra Avlsgården til Kokkedal Slot er træerne i en meget ringe forfatning. Gen-tagende bygge- og anlægsarbejder i deres rodzone har skadet træerne i en grad, at de fremstår døde eller døende.

Kokkedal Allé (1)

Kokkedal Allé (3)

Kastanjer langs Sophienberg Allé (4)

Lindeallé ved Vallerødgade (5)

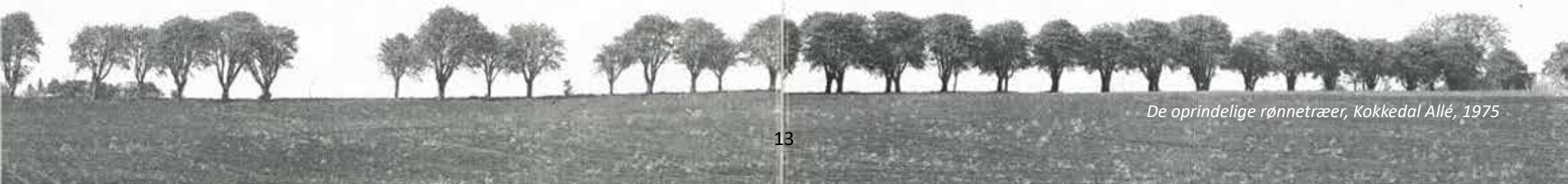
Kokkedal Allé (3) på den østligste strækning nord for Sophienbergengen består af ahorn. Deres vækst er præget af, at de står i skrap konkurrence med skoven.

Hestekastanjerne ved Sophienberg Allé (4) blev genplantet i 2004. Desværre er Hestekastanjerne her usunde, og det har allerede været nødvendigt at fjerne en håndfuld af de unge træer.

Allétræerne ved Vallerødgade (5) er modne lindetræer. De fremstår sunde, deres alder taget i betragtning. Deres tilstand følges med 5-årige helbredstjek.

Langs stien mellem foldene er der etableret en allé med Hestekastanjer (6). Disse er plantet samtidig med genplantningerne af Sophienberg Allé. Det er uklart, om alléen er historisk betinget, da den ulig de øvrige ikke har udgangspunkt i et af slottene. På de gamle flyfotos ses en træplantning på stedet som afskærmning for en køkkenhave.

Nord for golfklubbens hus og parkeringsarealer findes en række af ældre og ensaldrende lindetræer (7). De lider ligeledes efter belægningsanlæg på begge sider og blev skåret kraftigt tilbage i 2019.

De oprindelige rønnetræer, Kokkedal Allé, 1975

Områdets natur og biodiversitet

Eksisterende forhold, 2022

Områdets kystnære placering i kombination med mosaikken af skov og lysåbne arealer skaber et naturområde med meget store potentialer for værdifuld natur.

Der er allerede god naturkvalitet i §3 mosen i Sønderskoven og i dele af den øvrige skov. Fællesnævner for disse arealer er, at der er vand tilstede, og at arealerne er svært tilgængelige for rekreativ brug.

Størstedelen af det resterende område er intensivt drevne som golfbane, med landbrugslignende drift med intensiv græsning eller høslet - eller har et højt publikumstryk, der gør arealerne ikke-attraktive som levested. Dette ses af artsregistreringerne bl.a. fra 2022, der kommer her i udpluk. Flertallet af arterne er almindelig i den danske natur:

Observerede plantearter

Skov-hundegræs, Ravnekrogen
Almindelig Kællingetand, Lågevang
Pommerans-høgeurt, Sophienbergengen
Engriflet Hvidtjørn, flere steder
Fløjsgræs, på engene
Seljepil, Sønderskoven og på engene
Harekløver, Sophienbergengen
Humle-sneglebælg, Sophienbergengen
Lancet-vejbred, på engene
Løgkarse, flere steder

Observerede sommerfuglearter

Engrandøje, Sophienbergengen
Græsråndøje, Sophienbergengen
Stor Bredpande, Lågevang
Stregbredpande, Sophienbergengen

Observerede fuglearter

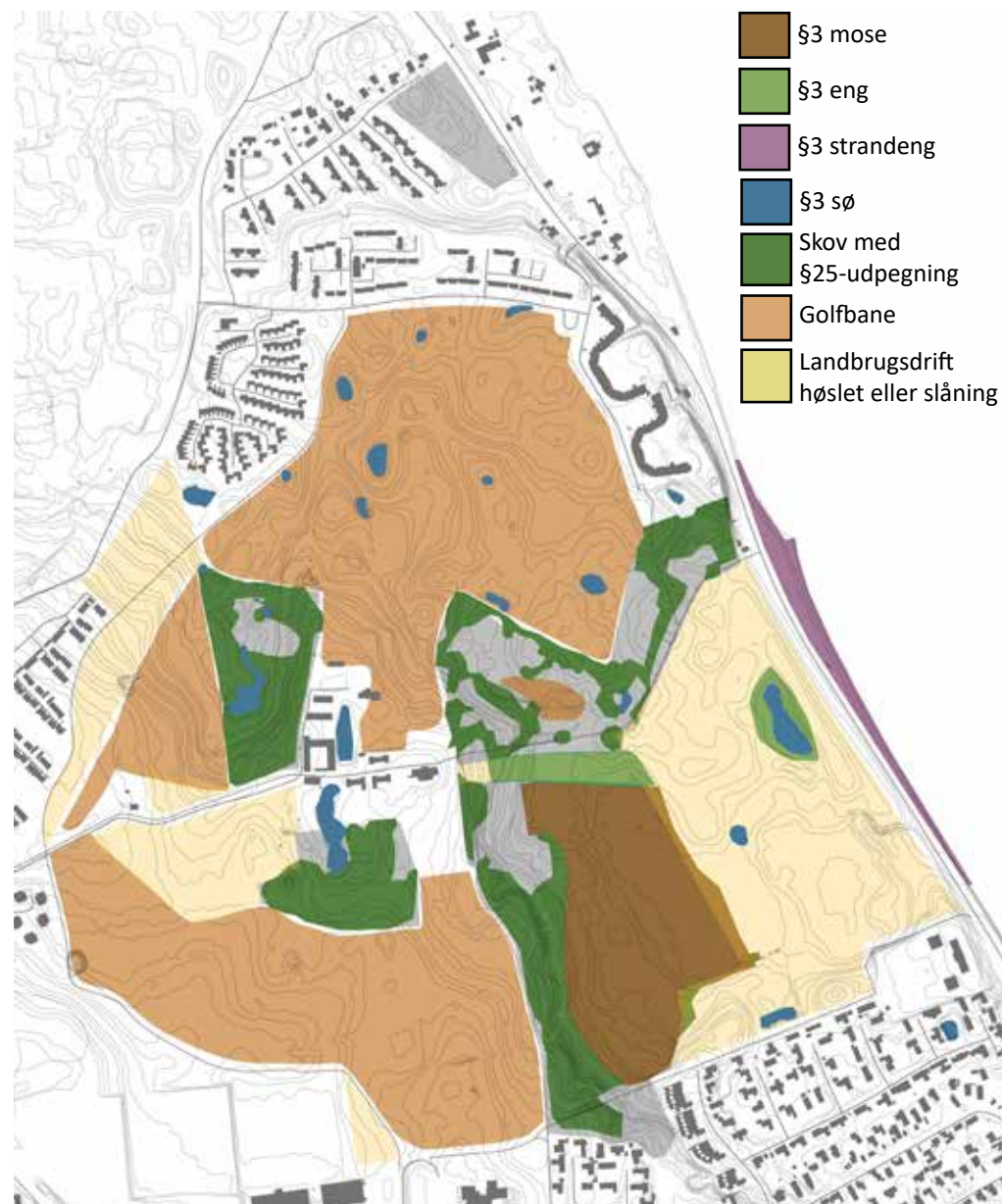
Ringdue, alle skovstykker
Huldue, Ravnekrogen
Allike, Ravnekrogen
Skovsneppe, Sønderskoven
Stor Flagspætte, Nørre- og Sønderskoven
Spætmejse, Nørre- og Sønderskoven
Korttået Træløber, alle skovstykker
Sangdrossel, Sønderskoven
Gransanger, flere steder
Kærsanger, Sønderskoven
Gransanger, alle skovstykker
Tornsanger, Nørreskoven
Rødstjert, Nørre- og Sønderskoven
Gøg, Sønderskoven
Natugle, Dyrehaven
Sanglærke, Sophienbergengen
Musvåge, Sønderskoven
Spurvehøg, Sønderskoven
Grøntået Rørhøne, flere steder

Observerede paddearter

Butsnudet Frø, Sophienbergengen
Grøn Frø, Ravnekrogen og Dyrehaven
Tidligere er der desuden observeret
Spidssnudet Frø og Lille Salamander

Observerede svampearter

Koralpigsvamp, Sønderskoven og Ravnekrogen
Aske-bæltekulge, Sønderskoven
Smuk Huesvamp, Dyrehaven
Ellespejl-poresvamp, Sønderskoven
Løvtjære-poresvamp, flere steder
Bleg Mælkehat, flere steder
Netstokket Indigohat, flere steder

Arealanvendelse og beskyttede naturtyper

Hvid Anemone, Ravnedalen

Sommerfugle på alm. brandbæger, Lågevang

Streg-bredpande på Oksetunge, Sophienbergengen

røddlistet Koral-pigsvamp, Ravnedalen

Skovhullæbe, Lågevang

Smuk Huesvamp, Dyrehaven

Butsnudet Frø, Sophienbergengen

Bugtet Kløver, Lågevang

Stor Fladstjerne, Ravnedalen

Bi på Knoldet Brunrod, Skovsumpen

De åbne arealer

Eksisterende forhold, 2023

Engene

Lågevang og Sophienbergengen har i længere tid været bortforpagtet med slåning eller høstet for øje. Særligt Lågevang har været mangelfuldt drevet og er således under tilgroning med især pilekrat. På Sophienbergengen er gamle markskel under tilgroning, men høstlettet er udført kontinuert på det meste af arealerne. Her har der desuden været tilført gødning for fremme af græsvæksten til hø-wrap.

Udsigtskilen er med års mellemrum blevet ryddet for opvækst, men er nu hegnet og afgræsses med kvæg sammen med en del af Sønderskoven. Langs Kokkedal Allé har Kokkedal Rideklub i mange år haft folde. De fremstår hårdt græssede, især nær Avlsgården.

På strandengen sker der bekæmpelse af Rynket Rose og slåning med henblik på at reducere rejnfan.

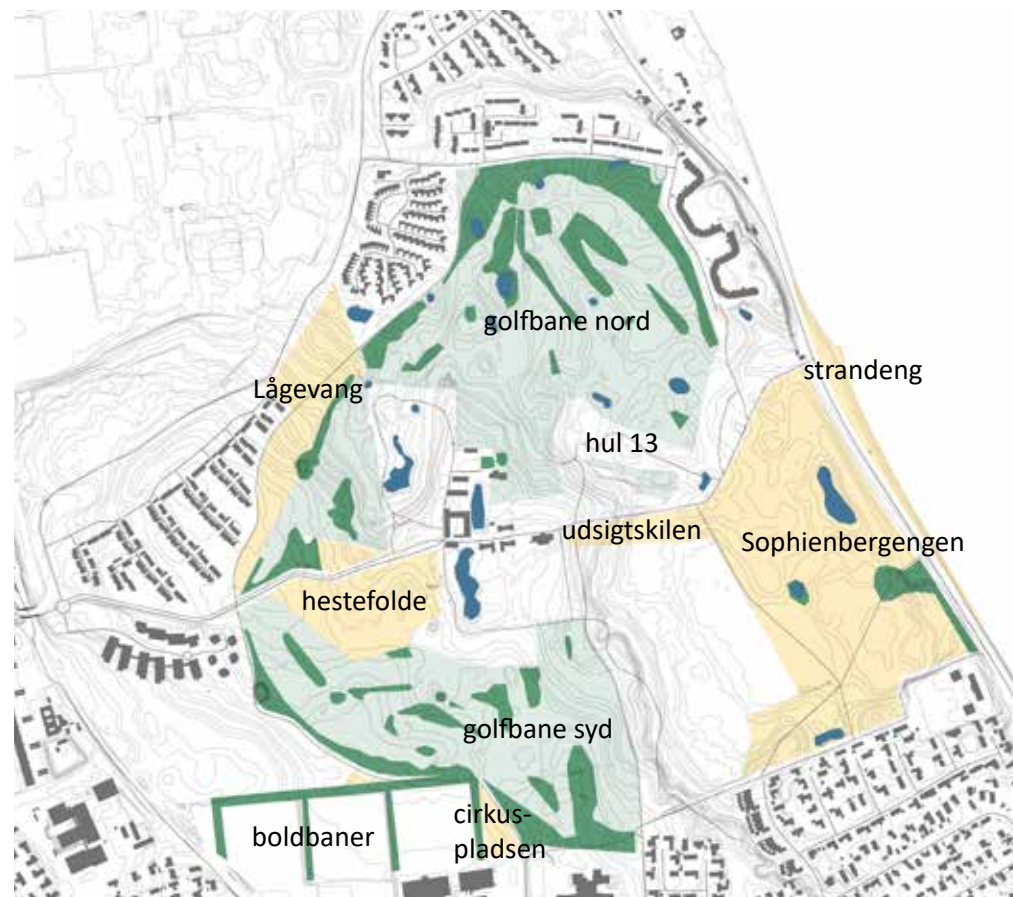
I områdets sydlige ende ligger byens cirкусplads op ad boldbanerne, der er omkranset af tætte levende hegn.

Golfbanen

Vedligeholdelsen af golfbanen har naturligt rettet sig mod spillet med græsplejen på spilarealerne i fokus.

Rougharealerne har i høj grad fået lov til at vokse til, primært ved selvopvækst af eg, men også ved plantning. På flyfotos ses reelt kronedække på hovedparten af rougharealerne fra 2014 og frem. Visse steder har randbeplantningen en sikkerhedsmæssig funktion i forhold til vildfarne golfbolde.

På trods af foregående driftsplans anvisning om brug af hjemmehørende arter, har der med tiden sneget sig en del eksotiske arter ind på golfbanen.

De åbne arealer

Udsigt mod Øresund over Lågevang

Sophienbergengen

Udsigt over golfbane syd fra Kokkedal Allé

Hestefolde langs Kokkedal Allé

Skovstykkerne

Eksisterende forhold, 2023

De fire skovstykker i Kokkedal Skov ligger på næringsrige lerjorde i et kuperet morænelandskab, der rummer en stor variation af lavninger, bakker og skrænter. Der findes flere søer, vandhuller, grøfter og vandløb, der forbinder terrænets lavninger.

Store dele af skoven er udpeget som naturmæssig særlig værdifuld skov, også kaldet §25 skov, efter skovlovens §25.

Udpegningen drejer sig om to typer, hhv. bøgedomineret skov med stor strukturel variation, og sump – og vådbundsskov.

I de bøgedominerede områder findes også en del ær, nogle aske- og egetræer, samt forskellige skovbrynsarter, herunder hyld, røn, og tjørn.

Nogle af skovens tørre bøgedominerede dele byder på stor strukturel og aldersmæssig variation med en god andel af store gamle krumme træer med hulheder, sprækker mm.

I skovens sump – og vådbundsskov i Sønderskovens østligste halvdel findes fortrinsvis rødæl, aske- og birketræer samt pilekrat. I skovbunden findes en del tuegræsser, star og lysesiv.

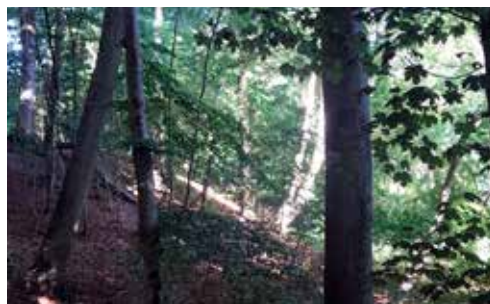
De dele af skovstykkerne, der ikke er udpeget efter skovlovens §25, bærer tydeligt præg af fortiden som produktionsskov med mere monotone og ensaldrende træer.

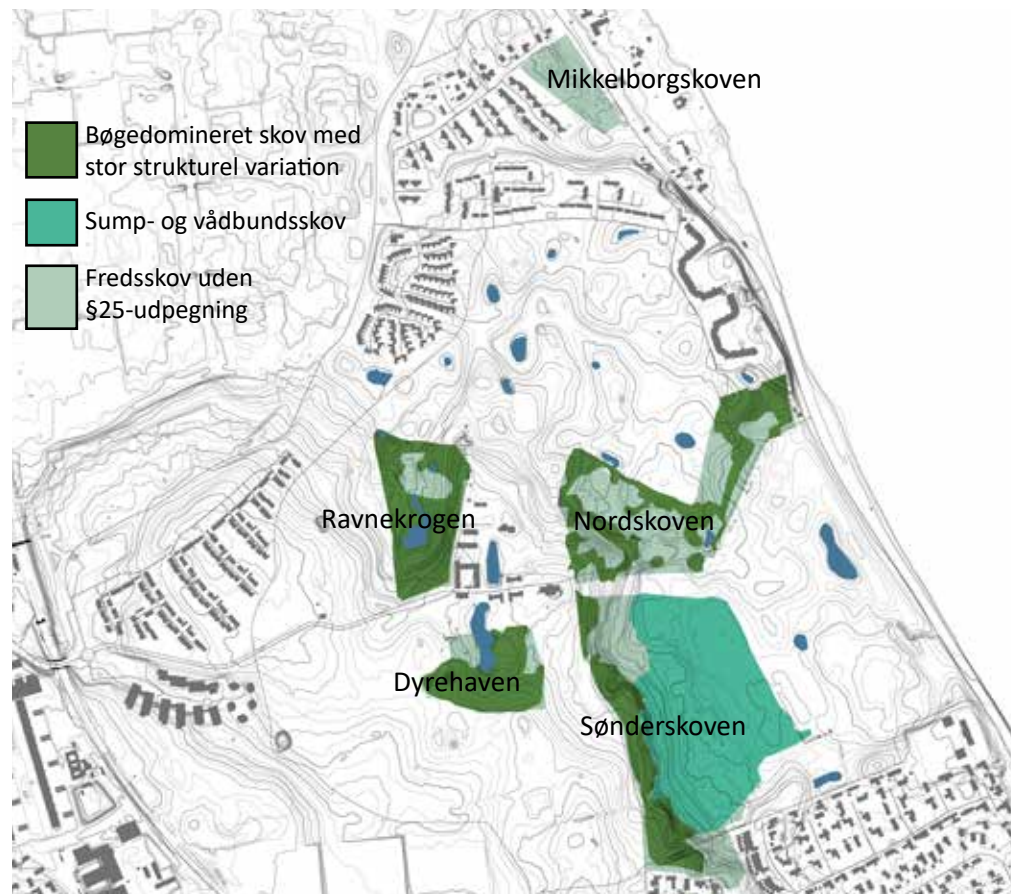
Lysbrønd i Ravnekrogen

Parti med ensartet højstammet bøg

Skrænt i Sønderskoven

Områdets skovstykker

Væltede træer i Nordskoven

Opvækst af ahorn er udbredt

Områdets vand

Eksisterende forhold, 2023

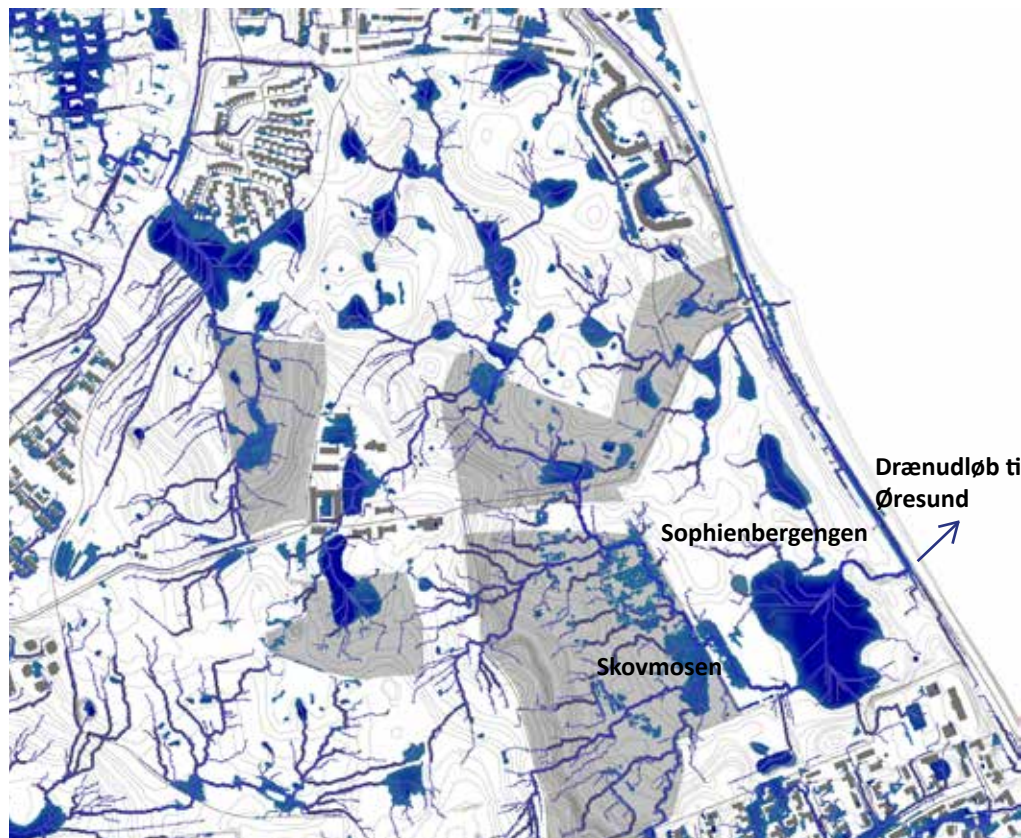
Med undtagelse af de lavtliggende dele af Sønderskoven, hvor der er skovmose, fremstår Jorderne dræned med grøfter og rør.

Golfbanens arealer dræner i rør til småsøer, hvorfra vandet i meget våde perioder ledes videre til Kokkedal Skov, der fremstår med fugtige huller og ellers drænet med traditionelle grøfter.

Som det ses her til højre afvander størstedelen af terrænet naturligt via skovmosen og de lavtliggende dele af Sophienbergengen. Vandet ledes nu i en drænledning under engen til udløb i Øresund.

Potentialet

Der ligger derfor et stort potential for at skabe en mere naturlig hydrologi i skov og især på Sophienbergengen, hvor der kan skabes lysåbne og fugtige naturtyper.

Vandets veje, bearbejdet scalgo-model

Sø nr 5 tilgroet med elletræer

Sø nr 6 med tætklippede brinker

Ellesump i Ravnekrogen (11)

Sø ved Dyrehaven (12)

Sø på Sophienbergengen (16)

Grøft ved indløb i dræn under engen

Søernes tilstand

Eksisterende forhold, 2023

1) Krattilvokset lavning med periodevist vandspejl.

2) Sø med tætklippet græs helt til vand vandspejlet.

3) Fugtig lavning med piletræer.

4) Sø med tætklippet græs helt til vand vandspejlet (bræmme).

5) Fugtig lavning med især Rødel.

6) Sø med tætklippet græs helt til vand vandspejlet (bræmme).

7) Sø med græsbræmme og mindre træer omkring.

8) Sø med godt lysindfald, men med klippede brinker på den ene langside. Fund af udsatte karper.

9) Sø med godt lysindfald, men med klippede brinker på flere sider.

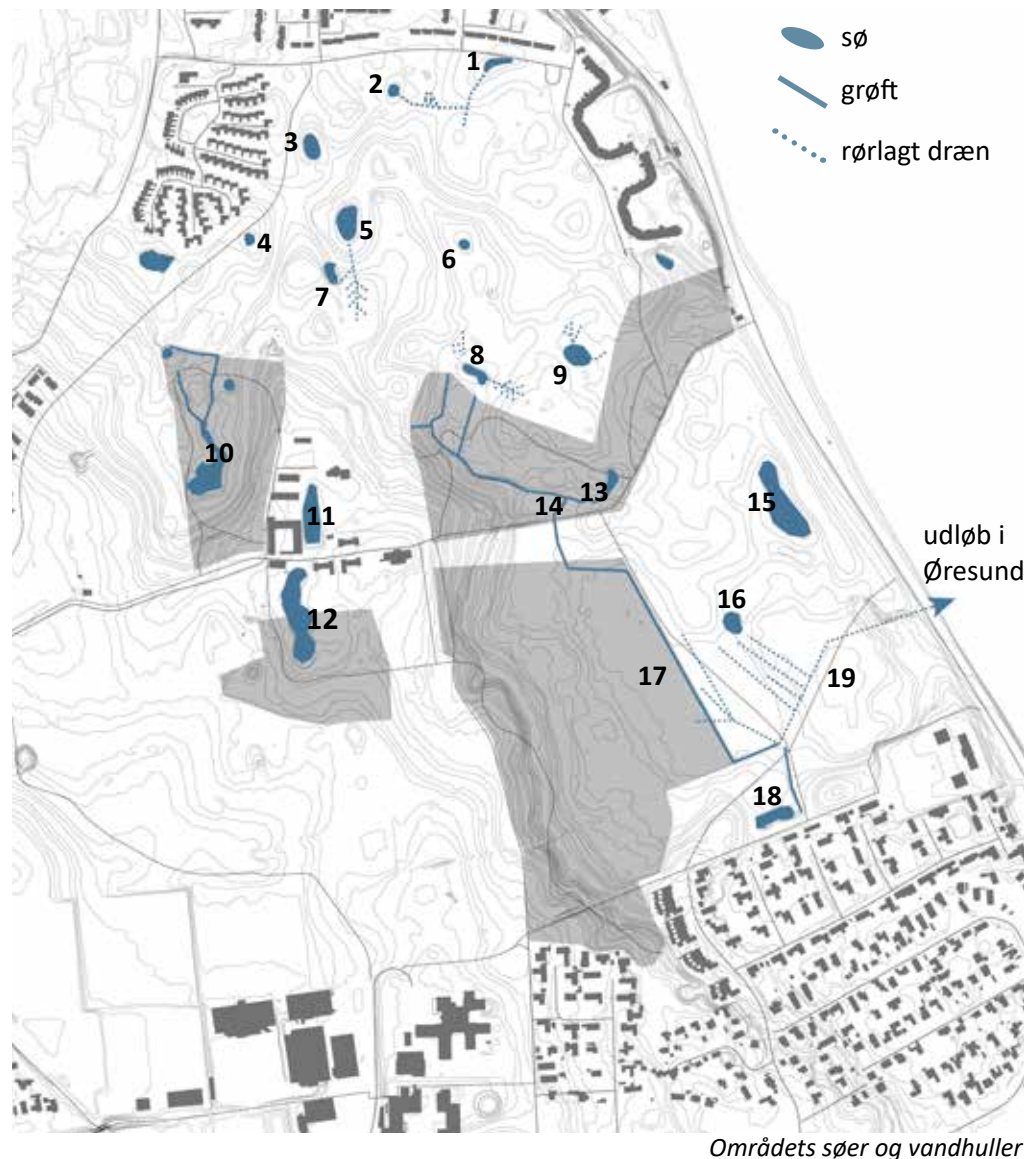
10) Periodevist vandfyldt lavning med gamle rødel. Helt overskygget og uden undervandsvegetation. Ingen padder.

11) Sø med godt lysindfald.

12) Sø hvor den nordlige ende er soleksponeret. Fund af Grøn Frø.

13) Helt overskygget og uden undervandsvegetation. Ingen padder.

14) Forslag til fremtidigt vådområde.

15) lavning med periodevist dog sporadisk vandspejl.

16) Sø med godt lysindfald.

17) Skovmose med vandfyldte gamle og tilgroede tørvegrave, der generelt er overskyggede og uden undervandsvegetation. Fund af Grøn Frø.

18) Sø med godt lysindfald. Fund af æg fra Butsnudet Frø.

19) Lavtliggende eng med sjapgræs i våde perioder og grupper af bl.a. lysesiv.

Skovsump (17)

Områdets søer og vandhuller

Rekreativ brug og formidling

Eksisterende forhold, 2023

Området er et populært grønt rekreativt område for Hørsholm Kommunes borgere. Nærområdets institutioner, gymnasie- og folkeskole samt dagsinstitutioner, benytter skov, eng og stier i hverdagen.

Særligt de asfalterede og belyste stier er vigtige stiforbindelser i lokalområdet.

Området bruges både uformelt til den daglige motion og hundeluftning - og til mere formelle aktiviteter, der kræver særlige foranstaltninger eller anlæg, så som golf, fodbold og ridning. Der er således mange forskellige brugergrupper.

Både golfklub og rideklub har til huse i slotsområdet, og begge aktiviteter sætter præg på landskabet med henholdsvis en 18-hullers bane, drivingrange, folde, ridebaner m.v. Til hverdagsmotion er der et tæt motionsstinet med farvekodede løberuter.

Helt fra fredningstidspunktet har det ligget fast, at golfbanens anlæg skulle både

tilgodese spillerne på banen og landskab, natur og andre brugere af naturområdet.

Golfbanens brugere, rytterne og de brugere, der har deres vanlige gang på arealerne har et indbyrdes uformuleret kodeks, der bygger på gensidig respekt.

Skiltning begrænser sig til stimarkeringer o.lign. Formidling af områdets historie og natur findes ikke på stedet.

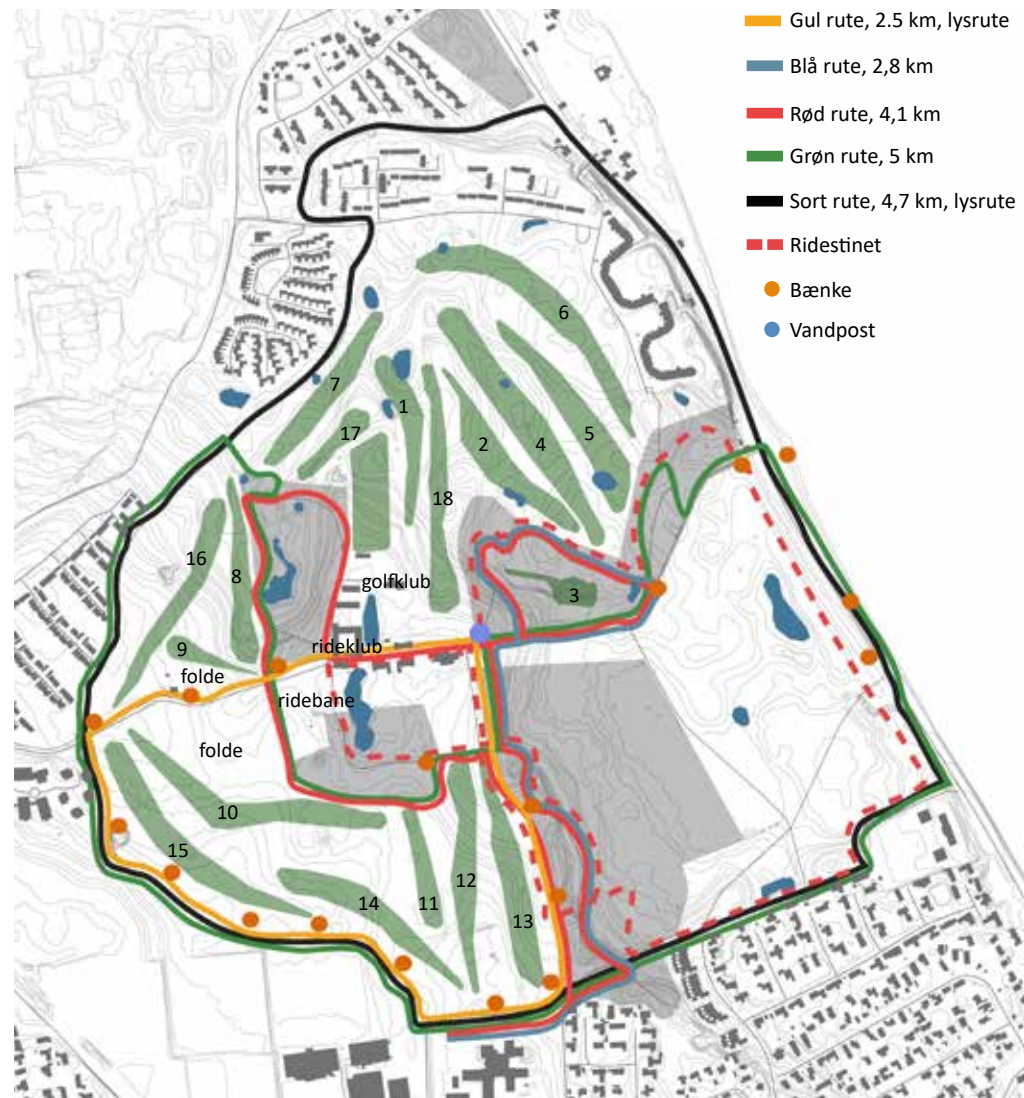
Trampet sti på Lågevang

Belyst asfaltsti med bænke

Stimarkeringer

Motionsstier, rødestier og golfbanens fairways med hulnumre

Tidlig morgen på golfbanen

Svampeliv på væltet træ, Dyrehaven

Stemning ved Kokkedal Slot, ca. 1975

Strandvolden, Sophienbergengen

Høj bøgeskov i Sønderskoven

Golfbane og bebyggelse

Vinbjergsnegl i Sønderskoven

Ryttere, 1976

Belyst asfaltsti, Lågevang

Udsigten mod Kokkedal Slot fra syd

Intro til Plejeplanens beskrivelser

De følgende sider beskriver fremtidens drift og pleje af de fredede arealer på Kokkedal og Sophienberg Jorderne. Der er driftsbeskrivelser for områdets arealtyper:

- De åbne arealer
- Skov
- Søer, moser og våd natur
- Synlige historiske spor og det slot-snære

Ligeledes beskrives en række indsatser, der har mere karakter af éngangsprojekter eller førstegangsindsatser. Disse skal udføres i planens gyldighedsperiode:

- "Nye udsigter", der skal fremme det sammenhængende landskab
- "Kystnær fugtig eng med sø på Sophienbergengen", der skal fremme værdifulde biotoper.
- "Nyt stisystem med formidling", der skal skabe bedre balance mellem mellem landskab, natur og publikums brug - samtidig med at historie og natur formidles.

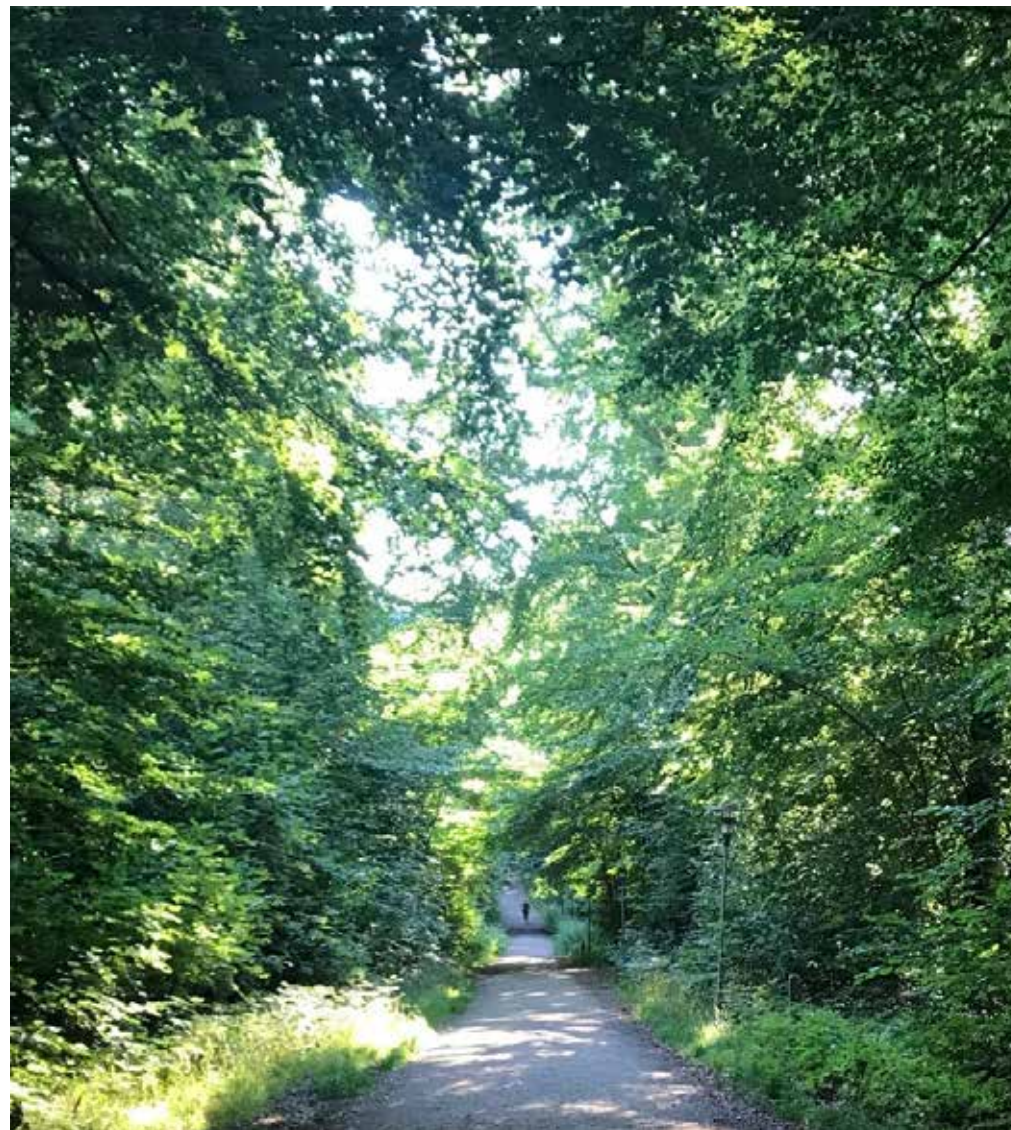
Etablering af sø på Sophienbergengen, ændring af dræningen, ændringer i stisystem samt etablering af formidlingspunkter kræver særskilt myndighedsbehandling, herunder dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Kokkedal og Sophienberg Jorderne har potentiale for at byde på rige og bynære naturoplevelser som følge af landskabets og naturgrundlaget store variation.

Skov og eng har været traditionelt drevet og drænet. Der er derfor et stort potentiale for en rigere natur og bedre biodiversitet ved at bruge andre driftsformer, f.eks. græsning. Ligeledes kan natur og dyreliv blive langt rigere ved at skabe vådere eng og skov ved ændret dræning. Begge dele vil skabe nye biotoper, herunder overdrev, våd-eng og rigkær.

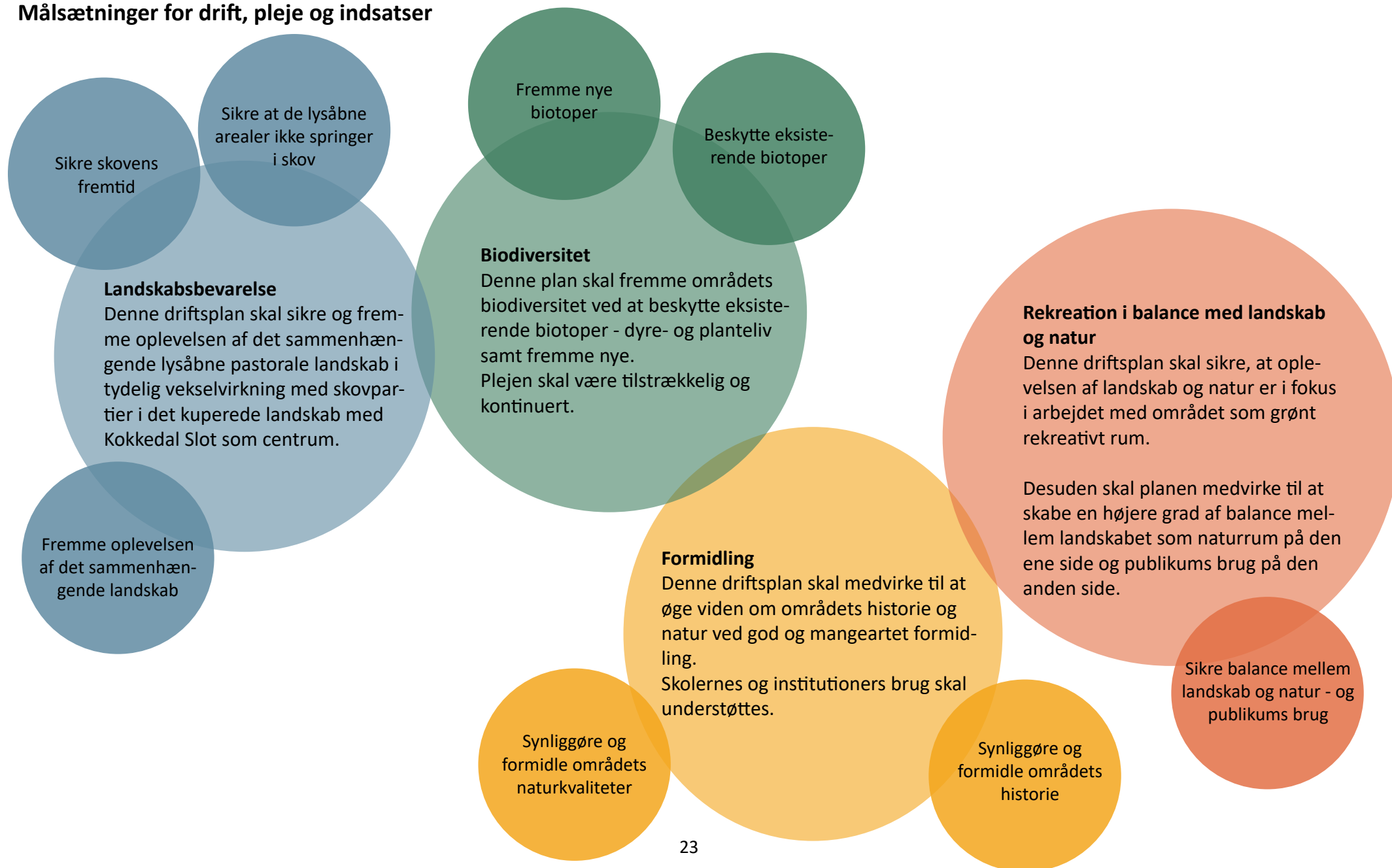
Til en start defineres her en række målsætninger, der tager udgangspunkt i fredningskendelsens fire formål, samt i Kokkedal og Sophienberg Jordernes forskellige arealtyper.

Målsætningerne er således pejlepunkter for både de fremtidige driftsarbejder og i fremmende indsatser som beskrives i denne plan.

Skovsti mod Sophienberg Slot

Målsætninger for drift, pleje og indsatser

Drift og pleje af de åbne arealer

De åbne arealer omfatter eng- og foldarealer, samt dele af golfbanens rough- og randarealer.

Målet for driften af de åbne arealer er, at opretholde fornemmelsen af et sammenhængende pastoralt landskab. Arealerne må således ikke springe i skov. Samtidig skal biodiversiteten forbedres i eksisterende og nye biotoper.

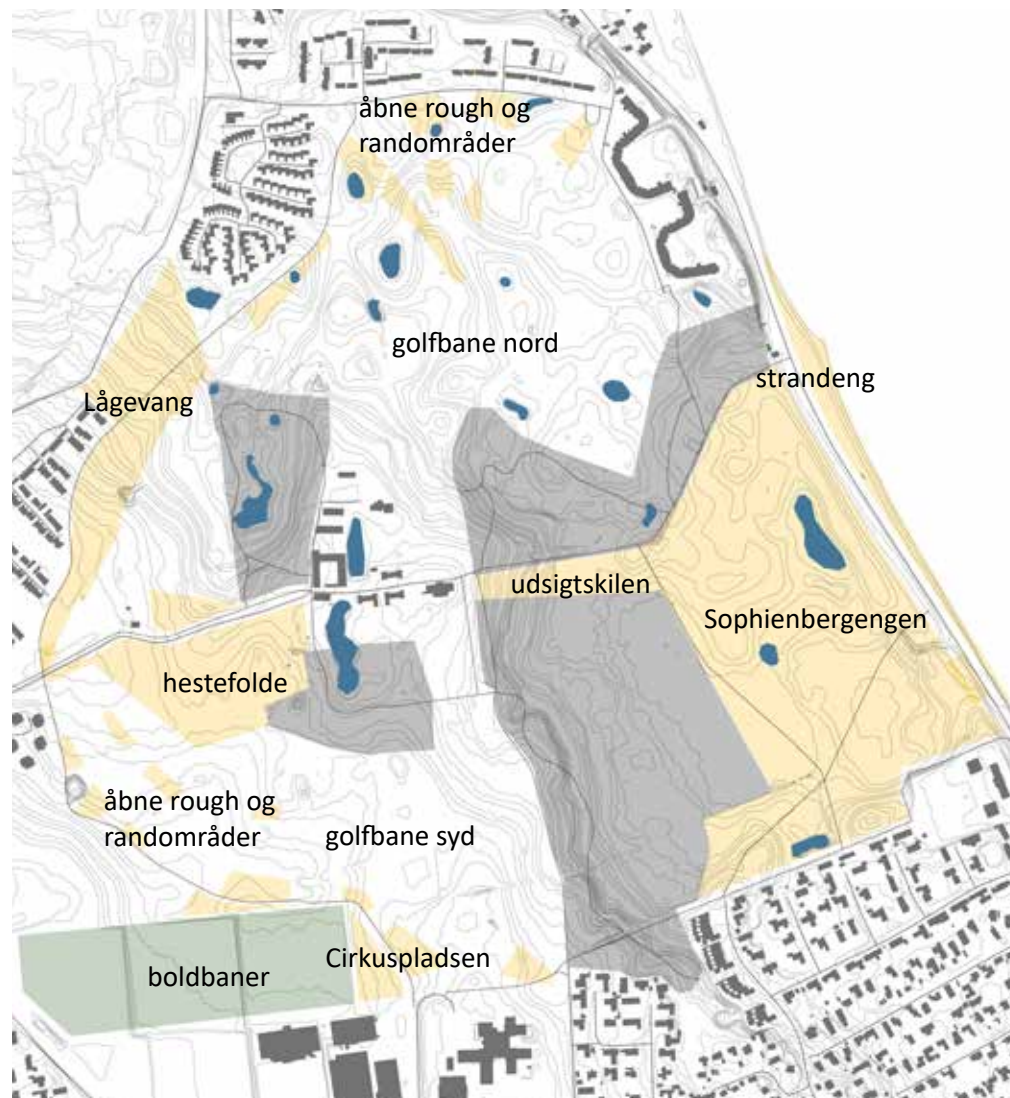
Driften af disse arealer skal fremme og fastholde arealernes udtryk som kupe-rede og lysåbne med solitære træer eller små træ- og buskgrupper. Disse benævnes karaktértræer.

Driften skal ligeledes fremme de lysåbne naturtyper som overdrev, våd-eng, kær, mose o.lign - og understøtte høj biodiversitet i disse naturtyper.

Der må ikke gødes.

Driften skal både sikre det åbne landskab og en høj biodiversitet.

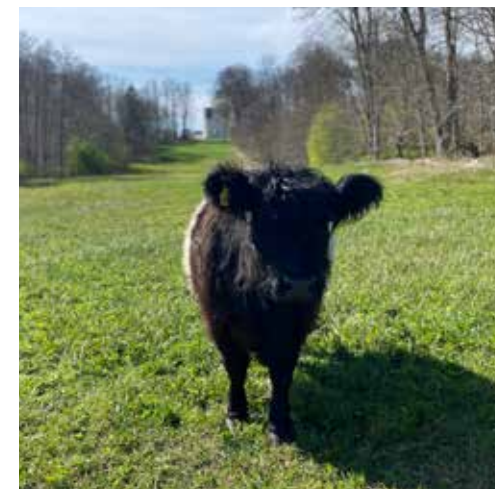
Udpegning af de arealer, der skal drifte med metoder, der fastholder dem som åbne.

Driften skal understøtte insektbestøvede arter, både i græs/urtelaget og i den sporadiske busk- og trævegetationen.

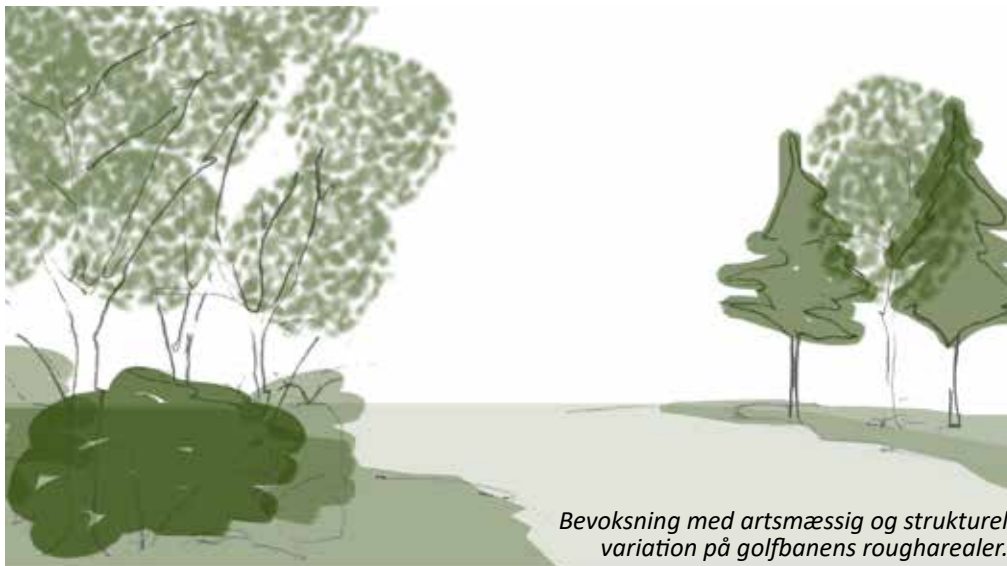
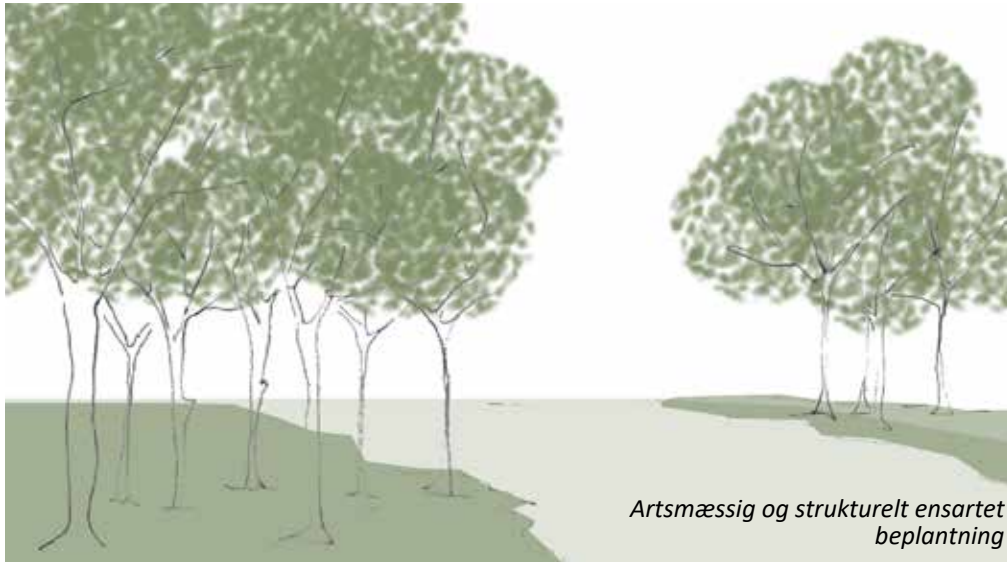
Områderne kan driftes med metoderne:

- græsning
- høslæt
- afbrænding
- slåning

Kæmpe-Bjørneklo skal bekæmpes. Andre problematiske eller invasive arter som Rynket Rose, Japansk Pileurt, Canadisk Gyldenris m.fl. kan bekæmpes.

Kvægs rumsteren skaber et righold af mikrobiotoper med høj biodiversitet til følge.

Golfbanens bevoksning

Dele af golfbanens rand og rougharealer er beplantede af sikkerhedshensyn i forhold til spillet på banen. Disse bevoksede arealer skal driftes med henblik på at understøtte landskabsoplevelsen og biodiversiteten. Disse arealer er nu præget af mange selvvoxede træer - og især egetræer, der er ensaldrende og ensartet opstammet.

Driften skal understøtte, at bevoksningen får større variation i arter og struktur. Derfor er udtyndning og indplantning af andre arter f.eks. mindre løvtræer, nåletræer og blomstrende buske.

Øvrige åbne arealer

Drift af golfbanens fairway, tee-steder og puttinggreens skal sikre, at banen lever op til brancens normer.

Drift af boldbanerne skal sikre, at banerne lever op til kommunes gældende driftbeskrivelser (SAB) for elementerne "sportsgræs", "levende hegn" og "hæk".

Driftsmetoderne skal hele tiden søges optimeret med henblik på bedst mulig naturkvalitet og biodiversitet i afvejning med arealernes rekreative anvendelse.

Der må ikke anvendes sprøjtegifte.

Karaktergivende træer

På de åbne arealer og på golfbanen findes solitære træer og trægrupper, der er med til at give arealerne karakter. Disse træer er ligeledes vigtige for dyre- og fuglelivet her. Enkelte af dem stammer helt tilbage til stedets barokhave.

Disse særlige træer udpeges med potentiale for at stå som karaktergivende træ - og på lang sigt veterantræ, som er træer, der får lov til at stå hele deres levetid ud. Kommer træet på længere sigt til at udgøre en fare, kan det veteraniseres.

Smukt træ på golfbanen

Småtræer giver udsigten karakter

Skovens drift og foryngelse

Skovstykkerne er underlagt fredsskops pligt. Målet for den fremadrettede drift og pleje af skovstykkerne er, at områderne med §25-kortlægning skal forblive naturmæssig særlig værdifuld. Det er målet for de skovarealer, der ikke er kortlagt, at de skal blive det i fremtiden.

Driften af skovstykkerne skal sikre skovens foryngelse for at sikre skovens fremtid på lang sigt. Ved foryngelse skal der være fokus på at få en større diversitet af arter, og især med arter, der understøtter områdets biodiversitet bedst muligt. Det drejer sig derfor om at få tilført flere insektbestøvede og frugtsættende træer og buske, samt nåletræer. Ligeledes skal en skovbundsflora med blomstrende urter fremmes.

Så vidt muligt vælges hjemmehørende frøplanter af lokal proveniens, men der skeles også til tendenserne i forhold til

Lysning i Ravnekrogen

Driften skal sigte på strukturel variation og høj biodiversitet.

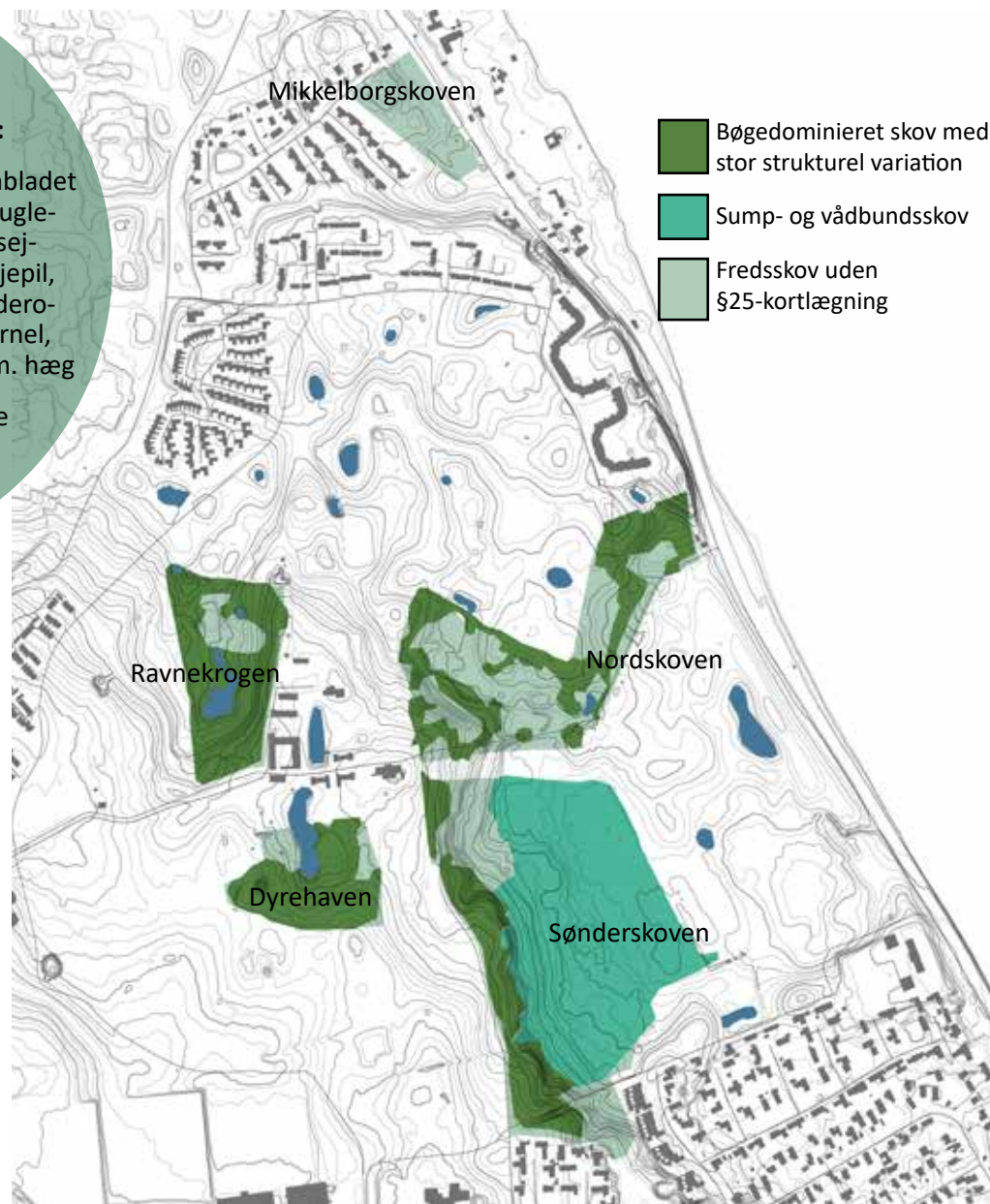
Fremtidens Hjemmehørende arter:

ask, avnbøg, vorte- og dunbirk, småbladet lind, stilk- og vintereg, bøg, rødel, fuglekirsebær, taks, skovfyr, alm. røn og sejlerøn, skovabild, hvidtjørn, navr, seljepil, benved, dunet gedeblad, hylde, hunderose, æblerose, tørst, vrietorn, rød kornel, kvalkved, alm. gedeblad, hassel, alm. hæg

valnød, frynseeg, ungarnsk eg, ægte kastanje

klimaets forventede udvikling i fremtiden - Fremtidens hjemmehørende.

De dele af golfbanens rough og rand, der skal fremstå bevokset af sikkerhedssyn skal ligeledes driftes med variation og biodiversitet for øje.

Skovarealerne

Pleje af Bøgedomineret løvskov

Plejen skal understøtte strukturel, aldersmæssig og artsmæssig variation. Antallet og udbredelsen af varme, soleksponerede skovlysninger skal øges og dødt ved lades blive i skoven. Alt sammen med henblik på bedre biodiversitet.

Tiltag:

- Strukturel og aldersmæssig variation fremmes ved f.eks. frihugst omkring store og gamle træer. Desuden skal især lystræarter som eg og ask opprioriteres.
- Skabe artsmæssig variation. Ønskede træarter indplanteres eller understøttes i forbindelse med selvforryngelse. Det kan dreje sig om småt repræsenterende arter, herunder eg, ask, lind og flere nåletræarter.
- Døde og døende træer lades stå og fældede og væltede træer efterlades som hele stammer i skovbunden. Ved træer som rummer særlig værdifuld biodiversitet kan stier omlægges i stedet for at fjerne træerne med henblik på at skabe sikkerhed for skovens brugere.
- Skabe varme, soleksponerede skovlysninger. Det kan ske ved veteranisering af træer, rydning af selvsået opvækst af f.eks. ær, afbrænding, afgræsning, høslæt eller oversvømmelse.

Pleje af Sump- og vådbundsskov

Plejen skal understøtte at skoven forbliver våd og lysåben, at skovtypens udbredelse sikres og gerne øges.

Der skal således være fokus på at opretholde og evt. øge vandstanden i skoven, så den ikke udtørres.

Vandstandshævninger vil skabe de rette vækstbetingelser for de arter, der er knyttet til skovtypen, og som trives i de våde og lysåbne miljøer.

Den høje vandstand vil virke som den dynamiske faktor, som skoven mangler for at blive "selvforvaltende". Dette vil medføre, at de centrale dele af den våde skovtype i bedste fald kan lægges "urørt", og at langt de fleste fysiske plejetiltag kan begrænses til randen af skovtypen, hvor indvandring af skyggetræarter bør begrænses.

Tiltag:

Der etableres en mere naturlig hydrologi i sumpskoven ved at lokalisere og fjerne dræn.

I randen af skovtypen skal tilgroning af skyggende træer som ex. ær og bøg modvirkes. Dette kan ske ved fældning, stævning, veteranisering, afgræsning eller afbrænding.

I øvrigt tilstræbes at skoven er urørt her.

Øvrig skov

Plejen af den resterende skov har til formål at få hele skoven kan blive omfattet af §25 kortlægning.

Tiltag:

De tiltag, der kan tages i brug, svarer til de tidligere beskrevne i forbindelse med den allerede kortlagte skov, således at der arbejdes således med at simulere naturlige processer og dynamikker. Det drejer sig om veteranisering af mellemaldrende træer, skovgræsning, mindske afdræningen af skoven og skabe lommer med sollys til glæde for en mere artsrig skovbundsflora.

I skoven arbejdes der desuden med:

- Introducere nåletræer og blomstrende træ- og buskarter.
- fastholde kvas til små ynglefugle.
- Hvor det er muligt suppleres skovens rand med skovbrynsplanter med henblik på at skabe mere læ i skovbunden.
- at skabe af redemuligheder for fugle.

Opmærksomhed på redetræer

I forbindelse med fældning og hugst er det vigtigt, at være opmærksom på tidsrum og om træerne er overvintringssted for flagermus eller redetræ for ugler og andre fuglearter som huldue eller allike.

Hvid Anemone i Ravnekrogen

Drift af søer og våde elementer

Generelt skal søer, vandhuller og andre våde elementer i området som minimum have 1-2 meters bræmmer, gerne med strategisk placerede sten og kvasbunker til både skjul og overvintringssted for bl.a. padder og småfugle.

Bræmmerne må kun slås i vinterhalvåret.

På golfbanen (sø nr 1-9) må op til halvdel af bræmmen på hver sø fremstå som klippet græs.

Så vidt muligt skal søerne holdes lysåbne så den vedagtige vegetation på brinkerne begrænses. Dette særligt for søer på engarealerne, men hvor det er muligt skal der etableres og fastholdes et godt lysindfald på skovsøerne.

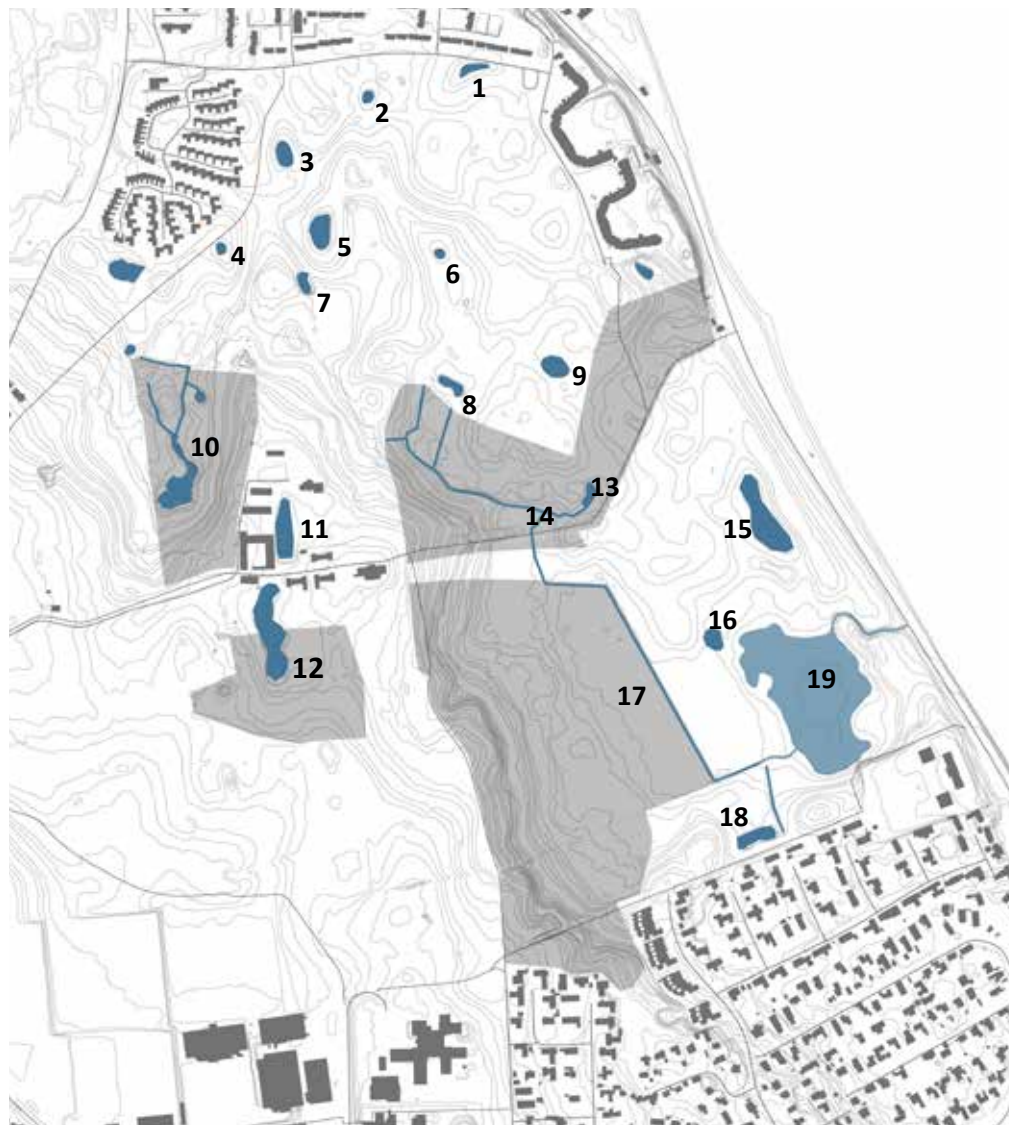
Ved beskæringer omkring vandhuller bør stammer og afskåret materiale forblive på stedet nær vandhullet.

Sø nr. 5, 10 og 17 er ellesumpe og skal opretholdes som sådan.

Der kan udplantes krebseklo, men der må ikke udsættes karper o.lign.

Sø (8) har uhindret forbindelse til skoven

Områdets søer og våde områder

Forslag til øvrige tiltag for enkelt søer

10) Undersøge, om der er mulighed for at tilbageholde mere vand og i øvrigt bevare den eksisterende naturtype.

12) Opretholde det gode lysindfald. Etablere en bræmme mellem søbred og foldhegning.

13 og 14) Undersøge om der er mulighed for at tilbageholde mere vand og skabe bedre lysforhold til vandspejlet.

15) Undgå høstet eller slåning i højsommeren. Undersøge om vandstanden kan øges ved at dræne fra en nordved liggende lavning. Den nordlige ende kan uddybes med udgravning.

16) Undersøge om vandstanden kan øges ved at dræne fra et område nær skoven.

17) Urørt skov og stor samlet hegning med store græssere - gerne flere dyrearter. Tilbageholde mere vand for højere vandspejl.

18) Fjerne pilebuske og brombærkrat for bedre soleksponering. Uddybe den vestlige del af vandhullet for bedre overvintringsmuligheder for padder. Undersøge om vandstanden kan øges ved at lede drænvand fra skoven til søen.

19) Ny sø med svingende vandspejl. Den store afdæmningsledning brydes og vandet løber på overfladen. Se indsatsen "Naturlig hydrologi på Sophienbergengen".

Sø nr 11 med kik mod Avlsgårdens længer

Drift og pleje af alléer og øvrige synlige historiske elementer

Høj, Sten- og jorddiger

Høj, Sten- og jorddiger skal som minimum plejes, så vegetationen ikke fremmer fortidsmindets nedbrydning, men så vidt muligt modvirker den.

Herunder skal fortidsminderne fritholdes for kvas m.v., der slører deres fremtoning.

Røde låger

Lågerne renoveres og vedligeholdes med bevaring for øje. Det tilstræbes, at stystemet føres igennem lågerne.

Haveanlæg ved slottet

I de slotsnære områder bør det sikres, at der etableres beplantning, der genopretter havens parkpræg og slottets rolle som omdrejningspunkt i landskabet i den opvindelige nordsydgående akse. Desuden er det centralt, at der etableres nye træer

som erstatning for de træer, der med tiden er forsvundet. Ligeledes bør der nu sikres en arvtager til den store gamle platan. Det drejer sig således om beplantning i kategorier:

- Beplantning som skaber en ramme om slottet og iscenesætter det som fokuspunkt i landskabet.
- Eksotiske solitære træer der understreger et parkpræg, der er et lystslot værdigt.

I begge tilfælde kan der vælges plantearter ud over de hjemmehørende. Der kan således plantes rhododendron, platan, magnolie, tulipantræ o.lign.

Der må ikke ske udvidelse af de belagte arealer eller af parkeringsarealerne i området.

Stemning omkring den store platan i slotshaven

Alléer

Drift af allétræerne skal sikre, at træerne lever op til kommunes gældende driftbeskrivelser (SAB) for elementerne "træer". Heraf fremgår, at der er et særligt driftsniveau på alletræerne på Vallerødgade.

Kokkedal Allé (1)

Egealléen tyndes med 50% af hensyn til de resterendes sundhed og vækst. Ved udtyndingen skal alléens taksfasthed søges fastholdt under hensyntagen til, at det er de bedste træer, der bevares.

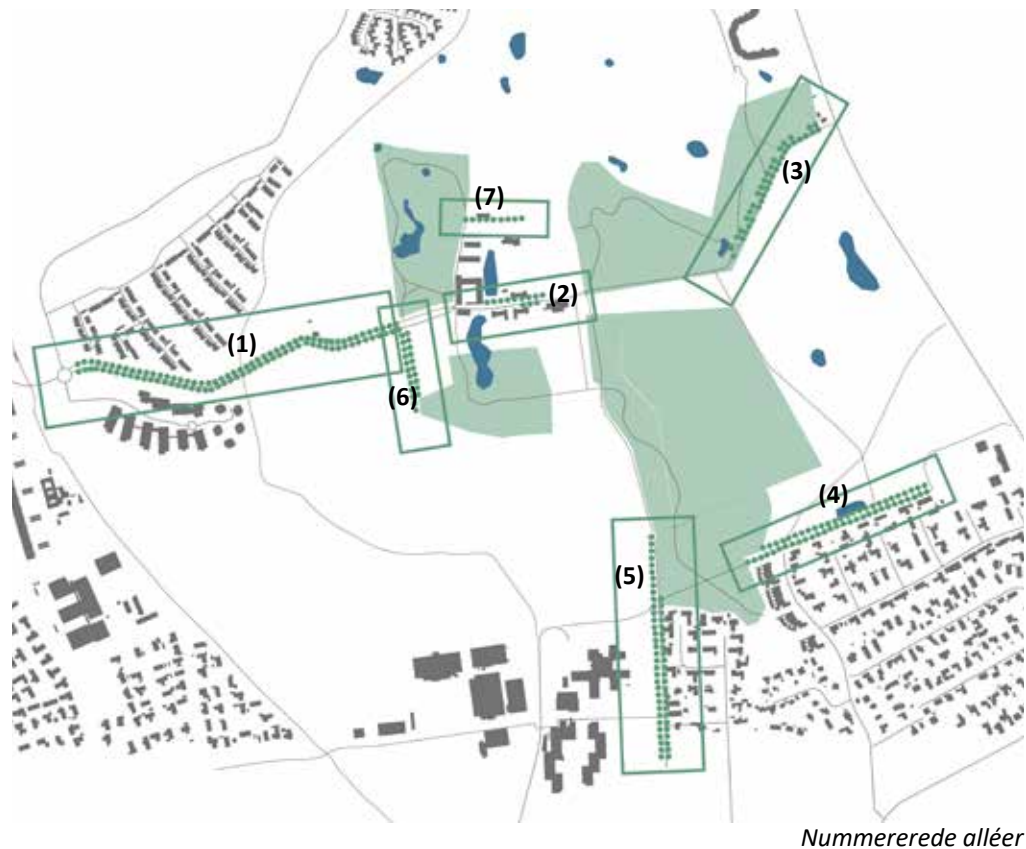
Kokkedal Allé (2)

Alléen skal reetableres med vækstkraftige træer på denne strækning. De nye allétræer skal sikres gode vækstvilkår med store plantehuller.

Artsvalg: spidsløn, stilkeg, vintereg eller småbladet lind

Kokkedal Allé (3)

Allétræerne bevares så længe som muligt. Alléen reetableres ikke.

Sophienberg Allé (4)

Kastanjerne bevares indtil der er udfald på 1/2-2/3 af træerne. Herefter udskiftes træerne efter en samlet plan, der kan rumme etapeopdeling, men samtidig sikrer det ensartede allépræg.

Artsvalg: røn, fuglekirsebær eller lind

Vallerødgade (5)

Lindetræerne bevares indtil der er udfald på 1/2-2/3 af træerne. Herefter udskiftes de efter en samlet plan, der kan rumme etapeopdeling, men samtidig sikrer det ensartede allépræg.

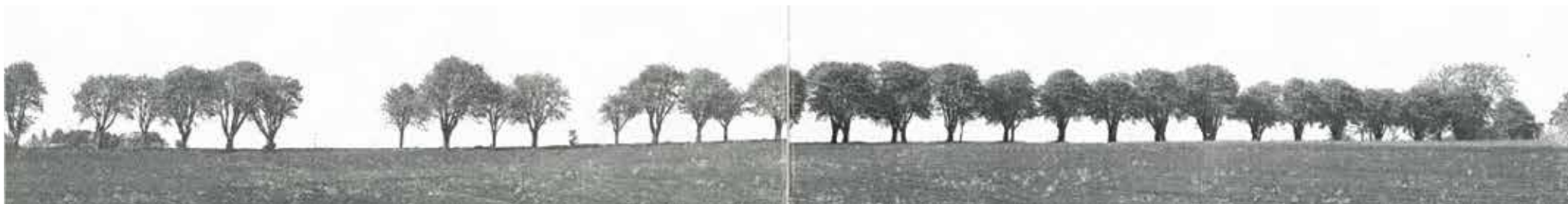
Artsvalg: Lind

Kastanjealléen (6)

Allétræerne bevares, men reetableres ikke i nuværende form. Plantningen kan transformeres til et ensidigt, flerartet læhegn.

Rækken af lindetræer (7)

Træerne bevares så længe det er forsvarligt. Herefter udskiftes træerækken til et levende hegn af småtræer og buske, der skabe en afskærmning mellem parkering og golfbane.

Indsats - Nye udsigter

Det er ikke muligt eller ønskeligt at genskabe det helt åbne dyrkningslandskab, der i sin tid blev fredet, men med denne indsats er det målsætningen af opnå en højere grad af visuel sammenhæng i det åbne landskab hen over engarealer og golfbane.

Eksisterende synskiler og udsigter skal understøttes og forbedres - og der skal etableres nye. Udgangspunktet er, at man flere steder skal kunne opleve at kunne se langt og på den måde få oplevelsen af et sammenhængende og åbent landskab.

Indsatsen omfatter, at alle synskiler og udsigter ryddes for beplantning, der forhindrer de lange kik. Der må gerne være karaktertræer, der giver fokuspunkter i udsigten.

Større ryddede træer placeres som dødt ved i rough- og randområderne.

Synskiler og udsigter skal understrege det sammenhængende lysåbne landskab

Udpegning af områder, hvor der er eller skal etableres synskiler.

Golfbanens fairways giver gode muligheder for lange kik.

Særligt i randbeplantningen omkring golfbanen er der behov for at skabe flere kiler, der muliggør udsigt.

Eksempel på tæt og ensartet randplantering, der hindrer udsigten over Lågevang.

Indsats - Kystnær fugtig eng med sø på Sophienbergengen

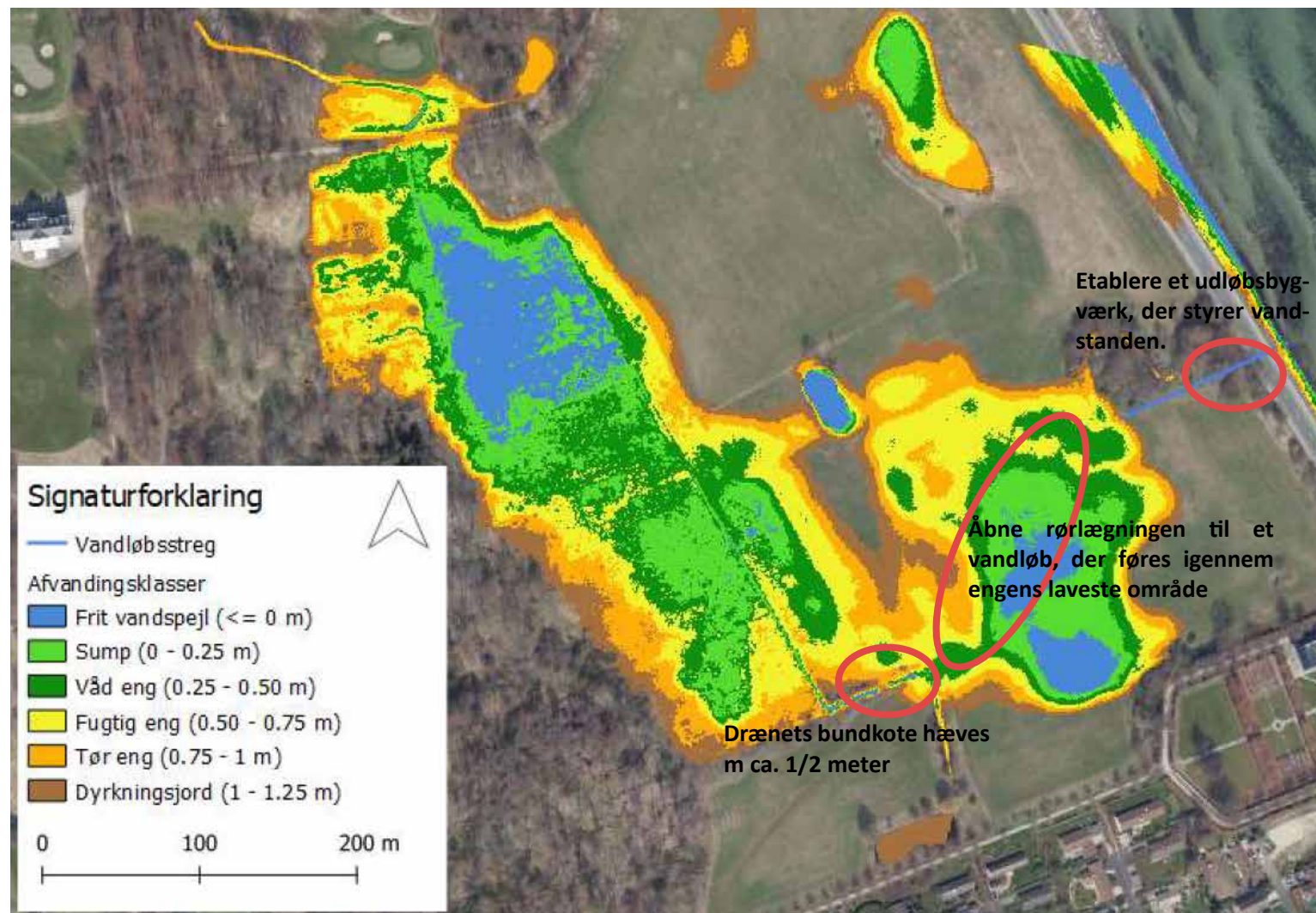
Den lavtliggende del af Sønderskoven og Sophienbergengens sydlige ende rummer et særligt stort potentiale for god biodiversitet med skabelsen af en kystnær fugtig eng og kær med periodevis stående vandspejl. Samtidig kan skovsumpen fremmes.

Områdets naturlige hydrologi kan genskabes ved at tilbageholde mere af områdets naturlige vand ved at genåbne eller afbryde rørlagte strækninger af områdets dræn, hæve bundkoter eller helt tilkaste afløbsgrøfter. Vandstandshøjden skal styres med et udløbsbygværk nær Strandvejen.

Den efterfølgende drift af engen og sø bliver primært græsning. De dele af skoven, der bliver vådere, driftes som skovmose.

Opstuvet vand på Sophienbergengen som følge af blokeret udløb, vinter 2023

Forventede afvandingsforhold ved en forventet vintermiddel,
Kilde: Naturlig hydrologi i Kokkedal Skov, Skitseprojekt, Moe, 2022

Indsats - Nyt stisystem og formidlingsindsats

Balance mellem de rekreative anvendelser og hensynet til landskab og natur forbedres ved at fastlægge en række stillezoner/naturzoner, hvor naturen og dyrelivet får fred, idet der ikke lægges stisystemer her eller opfordres til aktivitet.

Der nedlægges ikke anlagte stier, men udvalgte stier forbedres, så de er mere attraktive at benytte.

Der etableres en formidlingsrute, der forbinder formidlingspunkter med plancher, udsigtspunkter og lign.

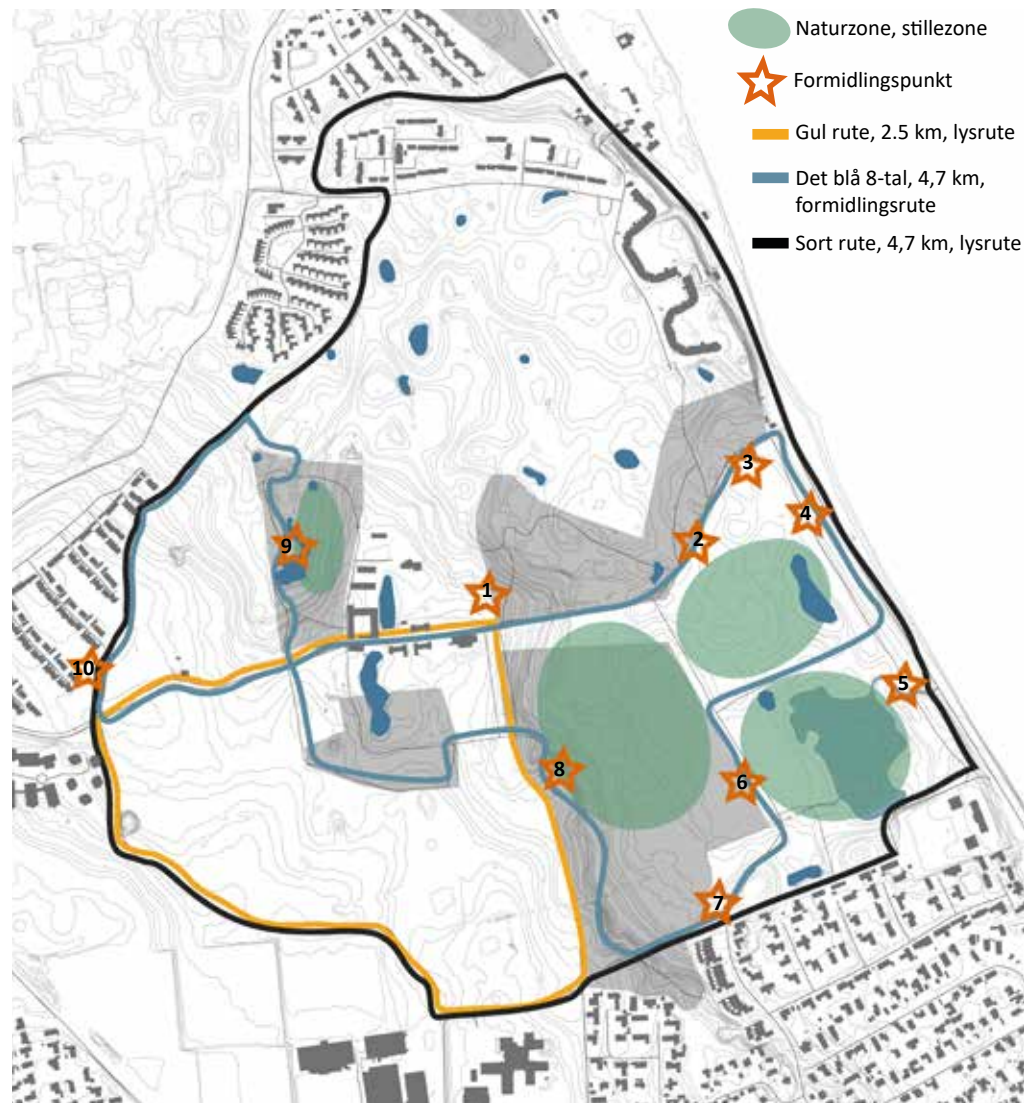
Ridestier

Dialog om eventuel udbygning af ridestisystem genoptages i forbindelse med udløb eller ændring af nuværende forpagtningskontrakt, der omfatter Sophienbergengen.

Belysning

På asfalterede stier i områdets yderkant fastholdes belysningen med Bystedpullerter.

Ved udskiftning af belysning vælges retningsbestemte armaturer så lysforurening af naturen undgås så vidt muligt. Ligeledes vælges armaturer med lysstemperatur på maksimalt 2700 K af hensyn til dyrelivet. Desuden er det muligt at anvende sensorstyret stibelysning.

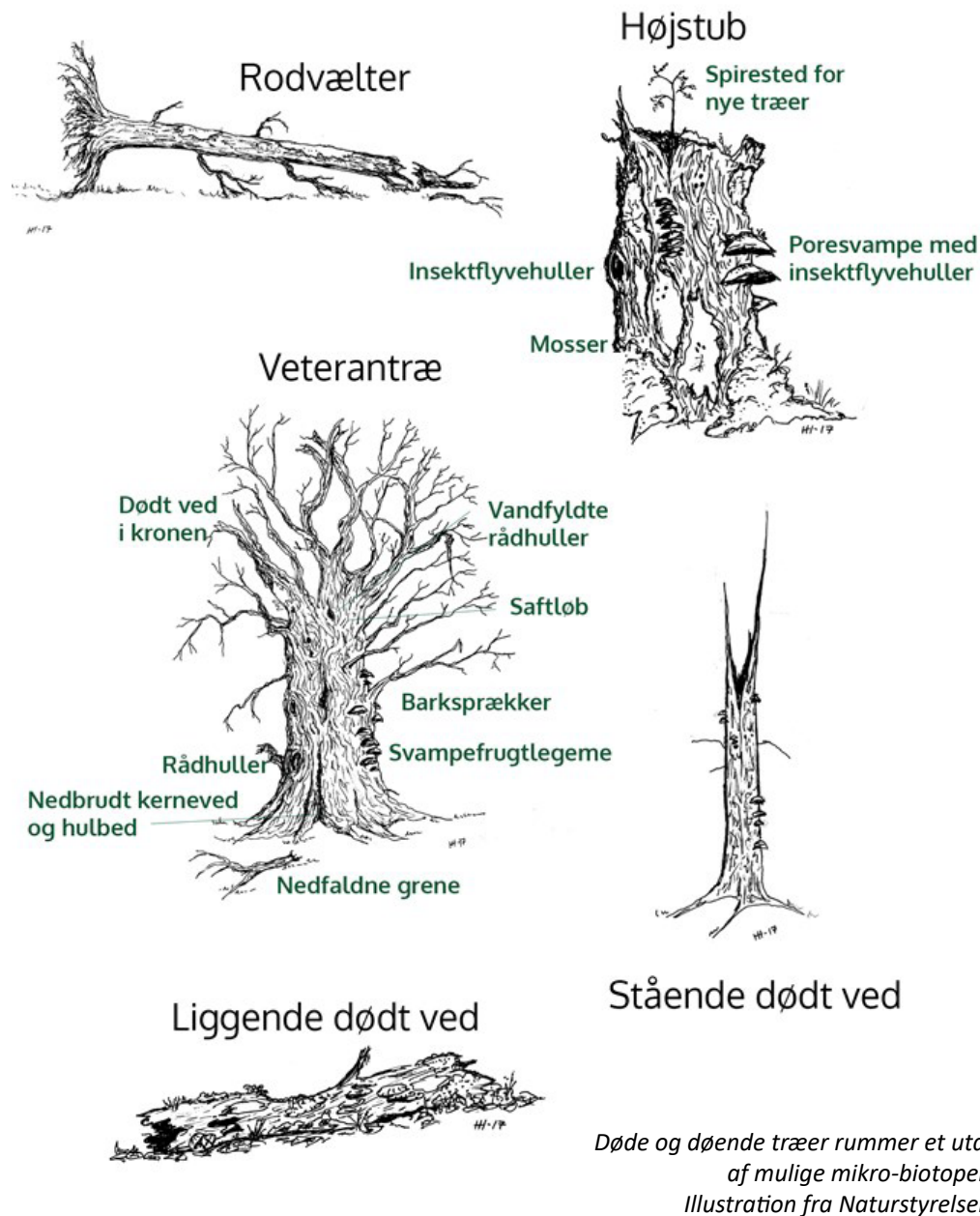
Udpegnung af stillezoner, mærkede stier og formidlingspunkter

Forslag til formidlingspunkter:

- 1) Hovedskilt med rids over områdets historie, oversigtskort og øvrig information
- 2) Planche om græsning og biodiversitet
- 3) Skolehaver
- 4) Planche om standvolden og de tidlige stenalderfund
- 5) Overnatningsplads og fuglekikkerspot med plancher om våd eng og kyst
- 6) trægangbro og fuglekikkerspot med planche om sumpskov
- 7) Planche om historien om Hirschholm og Sophienberg Slotte
- 8) Planche om Ishavsskrænten
- 9) Planche om biodiversitet i skoven
- 10) Planche om gårdene på bakken, Fund fra sen bondestenalder til jernalder.

Eksempel på fuglekikkerspot og trægangbro

Kilder

Fredningskendelse for Kokkedal-Sophienberg Jorderne

Med ændringskendelser og dispensationer

Fredningsnævnet for Frederiksborg sydlige område m.fl., 1977 og frem.

Driftsplan for arealerne på Kokkedal-Sophienberg Jorderne

Hørsholm Kommune, juni 1993 (rev. marts 2002)

Kokkedal - Sophienbergjorderne 2022

Inventering af padder, fugle, botanik og svampe

Naturmæssige potentialer og forvaltningsforslag

Natur 360, april 2023

Naturlig Hydrologi i Kokkedal Skov

Skitseprojekt

Moe, februar 2022

Fortidsminder i og omkring Kokkedal og Sophienbergfredningen

Redegørelse af historien og fund på Kokkedal, notat og kortmateriale

Museum Nordsjælland v. Ole Lass Larsen, juni 2023

Hørsholm Kommunes Biodiversitetsstrategi

Hørsholm Kommune, marts 2023

Kokkedalplanen

Information om Kokkedaludstykningsen og dens konsekvenser

Hørsholm Kommune, ca. 1975

Indsatsplan for Grøn Mosaikguldsmid

Hørsholm Kommune, april 2017